Ч. 38 (14.870). Львів, вівторок 22. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Промова Гітлера.

Вчора в год. 11. відбулось у Берліні засідання райхстаґу, на якому Гітлер виголосив здавна заповіджену промову. Як це він сам пояснив, виголосив її тому, що вважав за конечне поробити деякі персональні зміни та що треба дати деякі конечні вияснення щодо закордонної політики.

Обговорюючи **внутрішні відносини**, Гітлер підкреслив, що день, коли він, як вожд найбільшої німецької опозиційної партії перебрав владу, становить перелім в історії німецького народу. До 1933. р. — Німеччина була в найглибшому пониженні; політичний упадок потягнув за собою упадок господарський, а за ними прийшов моральний розклад. Тільки **нова національна ідея** могла двигнути Німеччину з упадку; приніс її націонал-соціялізм. Врятувалась Німеччина тільки завдяки власній праці, бо закордон до того зовсім не причинився.

ВІДГУК НЕДАВНІХ ПОДІЙ.

Обговорюючи господарський розвиток Німеччини, Гітлер гостро виступив проти нагінки закордонної преси на Німеччину. Чужі часописи — мовляв — твердили, що нац.-соц. партія щойно останніми часами опанувала уряд закорд. справ, армію і господарське життя коли на ділі були вони в руках нац.-соціялізму від коли Гітлер став канцлером. Гітлер поборював усе, що обнижувало велич Німеччини, тому і зліквідував він усі малі німецькі державки. В Німеччині можебути тільки одна суверенність: німецького народу. В Німеччині нема ніякої проблеми нац.-соціялістичної держави, партії і нац.-соц. армії, бо там кожний, що стоїть на якімнебудь відповідальнім становищі є націонал-соціялістом, нема там нікого на відповідальнім становищі, хто сумнівався би, що повноправним вождом цієї Німеччини є Гітлер. Армія є горда з партії, партія і нарід є горді з армії. Згадуючи про перший етап реорганізації армії, висловив Гітлер сердечну подяку марш. Бльомберґові і ґен. Фрічові.

Колиб якась міжнародня нагінка намагалась колинебудь нарушити мир Німеччини, тоді світ побачив би негайно, що Німеччина — нарід, партія і армія, є опановані одним духом і ведені одніею волею.

Дальше Гітлер торкнувся справи звороту Німеччині її давніх **кольоній**, підкреслюючи, що постійно змагатиме до здійснення того домагання.

Німеччина ніколи не вернеться до **Ліґи Націй**, бо: 1) Ліґа Націй відмовляла Німеччині рівноправности, 2) Німеччина не дасться втягнути до оборони безправя, 3) тим робить Німеччина прислугу народам, які мусять користати з помочі Ліґи Націй, 4) він не хоче втягати німецький нарід у конфлікти, в яких Німеччина незацікавлена, 5) Німеччина не дозволить, щоб якась міжнародня інституція приказувала їй.

ВЗАЄМИНИ З ІНШИМИ ДЕРЖАВАМИ.

З нинішним днем Німеччина визнає Манджурію. **З СССР не хоче Німеччина мати ближчих звязків**, бо устрій СССР — це вияв дегенерації. До **еспанської** справи становище Німеччини таке: Большевизація якогонебудь европейського краю — це нарушення рівноваги, бо збольшевизовані терени виконують волю московської революційної централі. „Думка Ідена про те — сказав Гітлер з іронією — інша, але Сталіна така сама, а Сталін всеж є вірогідніший інтерпретатор большевицьких замірів і поглядів як британський міністр".

Згадуючи про **війну на Далекому Сході**, ствердив Гітлер, що **поразка Японії була би** перемогою большевизму.

Супроти **Франції** Німеччина не має ніяких територіяльних домагань, **з Англією** не має ніяких спорів, — хіба що вони вийшлиб з німецьких кольоніяльних домагань. Взаємини Німеччини з більшістю сусідів нормальні, а деякі навіть приязні. Гітлер переконаний, що договір з **Австрією** є причинком до **европейського мира**.

У міжнародній пресовій нагінці добачує Гітлер небезпеку для світового мира; тому рішився він скріпити німецьку армію, яка дає Німеччині ґарантію, що дикі воєнні погрози не переміняться одного дня в діло.

Промову Гітлера дуже часто переривали члени райхстаґу оплесками. Частину промови, присвячену справам німецько-австрійських взаємин оплескував м. ін. австрійський посол.

По промові Гітлера, що тривала 3 години, марш. Ґерінґ замкнув засідання райхстаґу. Взяло в ньому участь 741 послів, коло 200 кореспондентів — у тому 100 закордонних — та кількасот гостей.

Національні війська оминули Теруель
і машерують на Валенсію.

Вчора (в неділю) над раном національні війська окружили Теруель — тепер ідуть вони на схід і південний схід здовж шляху Теруель—Валенсія, рівнобіжно до залізниці Сараґоса—Валенсія. Національні війська заняли Пуеблью де Вальверде і перейшли Сіерру Аде де Кампарена. На просторі кільканацятьох кільом. перервали вони залізничу і колову комунікацію. Кілька кольон, що оперують на півночі, йдуть через Сієрру де Губа на Кастієлядо; з ними навязали лучбу на південний захід від Теруелю.

Сам Теруель залишився поза національними задними сторожами.

ҐЕН. ФРАНКО ВЕДЕ НАСТУП НА ТЕРУЕЛЬ.

Радіо Насіональ оголошує комунікат національної головної кватири такого змісту: Чотири кольони, що оперують на відтинку Теруелю, виконали всі свої завдання. Опір ворога помітно ослаб, Теруель можна вже вважати здобутим. Ворог окружений, поспішно укріплює місто, будуючи окопи на вулицях.

Операціями національних військ під Теруелем кермує сам ґен. Франко.

ЧЕРВОНІ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО НЕВДАЧІ.

Барсельонське міністерство оборони стверджує: Бій за Теруель тривав цілий вчорашній день. **Червоні мусіли із Манует відступити на** другу лінію, відкіля ворог не зумів їх витиснути. Також **на лівому крилі червоні відступили** на дальші лінії.

З огляду на те, що національні війська здобули дуже важні становища, оборона Теруелю дуже утруднена; всеж таки червоні боронться дальше з героїзмом і посвятою.

„ФРОНТ МОРЖ".

Львів, 21. лютого 1938.

Чому кожний виступ посла о. Любельського у соймі має більшу питому вагу від виступів преріжних інших польських послів, дарма, що він ані офіціяльний представник якоїнебудь зорганізованої політичної групи, у цьому соймі не має за собою численних однодумців? Бо він говорить про нехтовану волю і настрої польських селянських мас, він бідкає, що нинішня структура польського державного устрою та володіючої верхівки суперечить „хлопській Польщі", хоч селяни — це найбільша польська суспільна верства, яка мусить мати й відповідне своїй чисельній силі та аграрному характерові краю — значіння державно-політичне. І тому слова о. Любельського автоматично вносять у соймову салю подих найбільшої проблеми, яка сьогодні істнує у Польщі та про яку у цьому соймі царить соромлива мовчанка: подих тієї боротьби за переустрій держави та за владу, яка йде і поглиблюється, хоч назовні, дивлячись на цей „аполітичний" сойм та „безпартійний" уряд — ніби ніякої боротьби нема.

Ідеольоґічна ростіч та партійно-політичне розпорошення, що царить у Польщі, безумовно утруднює орієнтацію, „хто за ким та проти кого". Але поглиблювання тієї „декомпозиції" безумовно є водою на млин польської опозиції, дарма, що й ця остання дуже різнородна, незгармонізована, несконсолідована. Про стару ендецію казати не будемо, тим більше, що всі знаки на небі і землі вказують на сумерк того націоналізму, що його репрезентувала колишня польська народова-демократія, суспільно-реакційна, політично-русофільська. Очевидно, сьогодні старі польські ендеки ще проводять, ще виливають на вулицю, ще заплідиюють уми польської молоді старими своїми анахронічними ідеями та затроюють її душі старими трійливими бацилями. І дуже можливо, що тут, у нашому краю, довго-довго керма вулиці спочиватиме у руках пп. Ромерів-Ґрабських, які виховали собі талановитих учнів в особах ріжних пп. Войцеховських. Але ризикуємо твердження, що польський молодий націоналістичний рух, при всьому свому ексклюзивізмі, нетерпимости, фанатизмі та методах діяння, прийнятих зі сходу, еволюціонує сильно і під соціяльним і політичним оглядом, звертаючись головно проти тої оси ендецької думки, якою було і є її русофільство. Але саме тому, що польський націоналізм, як гасло, такий сьогодні модний, що признаються до нього всі, від ОЗН через Стронніцтво Народове та ОНР до імперіялістичних пілсудчиківських груп „Політики" й „Бюлетину П.-У." включно, саме тому розпорошується і динаміка націоналізму, як течії і табору, а через те й права націоналістична опозиція сходить нині в Польщі на задній плян.

Те саме можна сказати подекуди й про ліву опозицію — ППС. Правда, наближення санаційних професійних союзів ЗЗЗ (Морачевського) скріпило ППС, бо відпала боротьба між посвяченими групами. Скріпив її теж занепад комунофільської внутрішньої течії, викликаний враженням московських процесів, і через те прийшла внутрішня консолідація партії. Але й розмірне опанування господарської кризи урядом погіршило політичну конюнктуру для соціяльно-лівої партії. Найкращим доказом цього була голосна заява ППС підчас авдієнції її лідерів на Замку, де вони фактично, самим фактом своєї появи у Президента, зреклися боротьби проти нинішньої конституції.

Осередньою, найсильнішою і в нинішній польській опозиції безумовно вирішною групою є популярно званий „фронт Морж", себто блок Стронніцтва Праци (колишня хадеція і НПР) та Стронніцтва Людового (колишній

Пяст, Визволене і Строніцтво Хлопське). Коли Строніцтво Праци користується впливами головно на Шлеську, частинно в Познанщині й Хогресівці, то Строніцтво Людове, головно у західній частині нашого краю та в центральних воєвідствах. Нема сумніву, що велика більшість польського селянства — це саме члени чи прихильники Строніцтва Людового. Спроби замиритись з селянськими масами не вдалися навіть при заангажуванні у них авторитету найвищих чинників, зате виявили величезну популярність імени Вітоса, який далі, з чужини, є фактичним лідером тієї партії і того руху. Минулорічний страйк людовців показав, що динаміка того руху вміє прийняти також грізні форми, а останній процес Добошинського виказав, що при деякій зручности проводирів, позбавлених зайвих скрупулів щодо агітаційних метод, польську селянську масу можна зрушити до безпосередньої авантурницької акції не тільки на терені села.

„Фронт Морж" (названий так від зустрічі його лідерів у віллі Падеревського у Морж у Швайцарії) має вже два свої щоденники („Нова Правда" у Варшаві та „Польонія" у Катовицях), поважний журнал „Зврот" та популярні періодики, має теж імена такі, як згаданий уже і Вітос і Падеревський і Юзеф Галлер (оба останні донедавна зараховувані до ендеції) і Корфанти і Тугут і Ратай і ген. Сікорський. Вже перечислення тих кількох назвищ вказує, що і в отому фронті істнує цілий вахляр світоглядів та темпераментів. Однак всіх їх покищо єднає — боротьба проти режіму та боротьба за владу.

Це, очевидно, внутрішні польські справи, які розіграються без нашої участи. Але й байдужими нам бути супроти цієї внутрішньопольської боротьби також не можна. Залишаючись у ролі глядачів, мусимо зорко стежити за розвоєм цієї гри. Факт, що з п. Ратаем (колишнім міністром освіти та кол. маршалом сойму) переговорював та договорився до співпраці на терені краєвого Секретаріяту Порозуміння ген. Токаржевський, як також теперішні поголоски, що конгрес Строніцтва Людового відложений у звязку з розмовами, що їх веде буцім то голова ОЗН ген. Скварчинський, — всетаки доказує, що й урядові чинники цієї групи собі не легковажать. Маємо враження, що опозиційні настрої у „Фронті Морж" надто сильні, щоби між ним і теперішнім режімом дійшло до злагоди. Радше боротьба ще загостриться, хоч невиключені й примирні епізоди.

Формулувати українське становище до „фронту Морж" — надзвичайно важко. З одного боку, це група демократична, отже ближча й українській платформі. Досвід з національною політикою післятравневих урядів, включно з національною політикою влади після 1935 р., коли українці виявили назверх свою добру волю більше навіть, ніж цього вимагала наша політична рація, — цей 12-літній досвід не дає великої підстави для сентименту супроти післятравневого режіму. Але й демократичний режім, що царив перед травнем 1926, захоплював нас так само мало. І в тому демократичному режімі брали участь всі названі політичні демократичні партії та всі названі діячі „фронту Морж". Очевидно, що всіх груп не можна міряти одною міркою, ані тим більше — всіх людей. В даному випадку маємо таких людей, які колись робили пакт з боєвою ендецією (Вітос-Корфанти-Кернік, врешті й останній уряд Вітоса у травні 1926), маємо там також таких людей, яку Тугут, які є справжніми демократами зі світоглядом, що не годиться на коньюнктуральні гоцки-кльоцки. І нині „фронт Морж" спірається одним крилом об ендецію, другим об ППС. Невідомо, котре крило переможе, невідомо теж, котрі люди переможуть у ньому при формулуванні його відношення до української проблеми.

Минуле дає під цим оглядом масу матеріялу для найбільшої обережности. Адже перші кольонізаційні закони йшли саме під натиском „Пяста", при чому всі тодішні польські селянські партії (і ліве Строніцтво Хлопське та Визволене) були в цій матерії солідарні — проти інтересів українського селянина. Відомо теж, що всі польські демократичні партії зправила з ділянки національної політики робили предмет торгу за інші ділянки (кабінет Скшинського з соціялістами і Ст. Грабським, як міністром освіти). Відомо теж, що по нинішній день ксьондз Панась робить у нашій частині краю роботу, якої не постидався би й найбільш україножерний ендек. Демагогічне гасло „всі хлопи і хлопський інтерес не знає поляка ані русина" — це чинник, який нам розкладає (або бодай хоче розложити) село так само добре, як гасло „один Бог і тому не ходи до церкви, лиш до костела". Відомо, „спільний інтерес" триває так довго, як довго наш селянин не хоче записатись до Строніцтва Людового або пристати до його страйкової акції. Коли ж діло йде про купно кусника землі, від якого залежить просто фізична екзистенція нашого селянина, здушеного на карловатому господарстві з величезною родиною, тоді „спільнота інтересів" виглядає трохи інакше.

В політичній ділянці маємо теж такі прецеденси, як угода між полк. Антоном Васильчуком та ген. В. Сікорським у 1922 р., яку дотримала — лише українська сторона, голосуючи за буджетом та формулюючи свою першу українську декларацію у польському соймі — надзвичайно поміркованo. Правда, може хтось сказати, що це вже багато значить, що всетаки ген. Сікорський перший з українцями „годився", але політичний сенс такого прецеденсу ясний.

Окремі застереження викликує питання закордонної політики. Недавно у „Політиці" читали ми нпр. велику статтю Ад. Бохенського, в якій він доказував, що саме „фронт Морж" є спадкоємцем ендецького закордонно-політичного русофільства. Правда, „моржівці" кажуть, що це франкофільство, а не русофільство, але не знаємо, чи вони здають собі справу з тієї ріжниці — на українському відтинку.

І тому, як кажемо, займаючи становище глядачів, мусимо теж виразно заявити, що політичне обличчя нинішнього „фронту Морж" для нас щонайменше — неясне. В останньому часі — за винятком згаданого пакту п. Ратая у Львові (чи зробленого тоді теж на противукраїнській платформі?) преса „фронту Морж" здається не займає до української справи ворожого становища. Зокрема „Зврот" помістив недавно зовсім пристойну статтю про українську конструктивну працю, статтю, яка навіть стягнула на чільного публіциста того табору, п. Свентоховського, судовий процес. Очевидно, що ми не малиб нічого проти, щоб з цієї преси довідатись ближче чи старі погляди того табору з часів „Пяста" істнують ще далі, чи може еволюціонували в сторону — кращого пізнання ваги української проблеми та більшої поваги для неї, більшого зрозуміння справедливих українських вимог, які ані не бють у державну цілість, ані не нарушують польського стану посідання, зате дають українському народові в Польщі мінімальні можливости розвитку. Іж.

Бутенко в Римі.

(Від власного кореспондента).

Рим, 17. лютого.

Всі римські щоденники принесли величезними буквами та з відповідними фотографіями, сенсаційну вістку, що уповажнений совітського посольства у Букарешті, Бутенко, опинився в Римі, після того, як так таємничо зник із Букарешту, і подають перші сторінки так сказатиб його сповіди чи заяви, писаної по російськи.

Для нас цікаво, що вже на цих перших сторінках, він торкається також і України. Згадуючи, що большевики обіцяли народам давньої Росії повну і цілковиту свободу, ба проголосили навіть „вільне право поодиноких народів вийти свобідно із Совітського Союзу", вказує на дійсну долю, якої діждалася Україна.

„Увесь адміністративний апарат, всі відповідальні місця в ріжних підприємствах є в руках жидів або людей зовсім відданих Сталінові.

Промислово Україна є надалі тільки кольонією Москви. Мешканці цієї, колись такої цвітучої і родючої землі не виходять із постійного стану голодового. Большевики здушують і викорінюють кожний найменший прояв українського національного почування, навіть коли він цілковито в рамцях радянської ідеольогії.

„Десятки тисяч шляхотних і відважних патріотів-українців розстріляно або арештовано і запроторено в тюрми.

„Між народом цієї країни панує сильна ненависть до большевиків, бо ціла Україна находиться під ярмом страшного стану облоги тих бандитів, що її гноблять і мучать".

У своїх дальших заявах Бутенко оповідає про речі загально знані, себто про дійсний стан робітників і селян, яких большевики обдурили високопарними гаслами про обіцяний поділ землі і фабрик між працюючих, а які досі в дійсности відбувають панщину; про жидів, яких треба уважати за властивих панів Росії, бо в їх руках находиться ввесь промисл, вся торговля і це через протекцію, якою вони користуються завдяки близькій дружбі Лазаря Кагановича зі Сталіном; про страшний терор, який панує в Росії у всіх галузях життя і т. д.

Про себе оповідає Бутенко тільки те, що як чотирнацятьлітний хлопець брав участь у національним русі в часі, коли Врангель наступав на Україну. Опісля ходив на вищі освітні курси, бо хотів присвятитися журналізмові і літературі і вже тоді зродилося в ньому бажання утечі. Він зрозумів, що як робітник пера не зможе ніколи виїхати за границю, і через те вступив до дипльоматичної школи в Москві. Коли її скінчив, його вислали до Парижа для праці при совітськім павільоні на всесвітній виставі, де він уже більше мав нагоду побачити величезну ріжницю між Европою і Совітами. Покликаний назад до Москви відбув практику на місце уповноваженого при совітськім посольстві в Букарешті. Тут почали за ним стежити і він через те використав першу нагоду, щоб покінчити на все з большевизмом.

Цікаво, що про це до якої національности він себе зараховує і де він родився, Бутенко не розказує. Можливо, що про це і про дещо інше довідаємося пізніше.

Н. С. С.

„Все для Рідної Школи!" — За цим гаслом повинні йти діла. Чи ви сповнили вже свій обовязок і післали дар на коляду Рідній Школі! Адреса: Рідна Школа у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

Піст, Визволене і Стронніцтво Хлопське). Коли Стронніцтво Праци користується впливами головно на Шлеську, частинно в Познанщині й Хогресівці, то Стронніцтво Людове, головно у західній частині нашого краю та в центральних воєвідствах. Нема сумніву, що велика більшість польського селянства — це саме члени чи прихильники Стронніцтва Людового. Спроби заиритись з селянськими масами не вдалися навіть при заанґажуванні у них авторитету найвищих чинників, зате виявили величезну популярність імени Вітоса, який далі, з чужини, є фактичним лідером тієї партії і того руху. Минулорічний страйк людовців показав, що динаміка того руху вміє прийняти також грізні форми, а останній процес Добошинського виказав, що при деякій зручности проводирів, позбавлених зайвих скрупулів щодо агітаційних метод, польську селянську масу можна зрушити до безпосередньої авантурницької акції не тільки на терені села.

„Фронт Морж“ (названий так від зустрічі його лідерів у віллі Падеревського у Морж у Швайцарії) має вже два свої щоденники („Нова Правда“ у Варшаві та „Польонія“ у Катовицях), поважний журнал „Зврот“ та популярні періодики, має теж імена такі, як згаданий уже і Вітос і Падеревський і Юзеф Галлер (оба останні донедавна зараховувані до ендеції) і Корфанти і Тугут і Ратай і ген. Сікорський. Вже перечислення тих кількох назвищ вказує, що і в отому фронті істнує цілий вахляр світоглядів та темпераментів. Однак всіх їх покищо єднає — боротьба проти режіму та боротьба за владу.

Це, очевидно, внутрішні польські справи, які розіграються без нашої участи. Але й байдужим нам бути супроти цієї внутрішньопольської боротьби також не можна. Залишаючись у ролі глядачів, мусимо зорко стежити за розвоєм цієї гри. Факт, що з п. Ратаєм (колишнім міністром освіти та кол. маршалом сойму) переговорював та договорився до співпраці на терені краєвого Секретаріяту Порозуміння ген. Токаржевський, як також теперішні поголоски, що конгрес Стронніцтва Людового відложений у звязку з розмовами, що їх веде буцім то голова ОЗН ген. Скварчинський, — всетаки доказує, що й урядові чинники цієї групи собі не легковажать. Маємо враження, що опозиційні настрої у „Фронті Морж“ надто сильні, щоби між ним і теперішнім режімом дійшло до злагоди. Радше боротьба ще загоститься, хоч невиключені й примирні епізоди.

Формулувати українське становище до „фронту Морж“ — надзвичайно важко. З одного боку, це група демократична, отже близча й українській плятформі. Досвід з національною політикою післятравневих урядів, включно з національною політикою влади після 1935 р., коли українці виявили назверх свою добру волю більше навіть, ніж цього вимагала наша політична рація, — цей 12-літній досвід не дає великої підстави для сентименту супроти післятравневого режіму. Але й демократичний режім, що царив перед травнем 1926, заохплював нас так само мало. І в тому демократичному режімі брали участь всі названі політичні демократичні партії та всі названі діячі „фронту Морж“. Очевидно, що всіх груп не можна міряти одною міркою, ані тим більше — всіх людей. В даному випадку маємо таких людей, які колись робили пакт з боєвою ендецією (Вітос-Корфанти-Керник, врешті й останній уряд Вітоса у травні 1926). Имемо там також таких людей, яку Тугут, які є справжніми демократами зі світоглядом, що не годиться на конюнктуральні гоцки-кльоцки. І нині „фронт Морж“ спірається одним крилом об ендецію, другим об ППС. Невідомо, котре крило переможе, невідомо теж, котрі люди переможуть у ньому при формулуванні його відношення до української проблеми.

Минуле дає під цим оглядом масу матеріялу для найбільшої обережности. Адже перші кольонізаційні закони йшли саме під натиском „Пяста“, при чому всі тодішні польські селянські партії (і ліве Стронніцтво Хлопське та Визволене) були в цій матерії солідарні — проти інтересів українського селянина. Відомо теж, що всі польські демократичні партії зправила з ділянки національної політики робили предмет торгу за інші ділянки (кабінет Скшинського з соціялістами і Ст. Грабським, як міністром освіти). Відомо теж, що по нинішній день ксьондз Панась робить у нашій частині краю роботу, якої не постидався би й найбільш україножерний ендек. Демагогічне гасло „всі хлопи і хлопський інтерес не знає поляка ані русина“— це чинник, який нам розкладає (або бодай хоче розложити) село так само добре, як гасло „один Бог і тому не ходи до церкви, лиш до костела“. Відомо, „спільний інтерес“ триває так довго, як довго наш селянин не хоче записатись до Стронніцтва Людового або пристати до його страйкової акції. Колиж діло йде про купно кусника землі, від якого залежить просто фізична екзистенція нашого селянина, здушеного на карловатому господарстві з величезною родиною, тоді „спільнота інтересів“ виглядає трохи інакше.

В політичній ділянці маємо теж такі прецеденси, як угода між полк. Антоном Васильчуком та ґен. В. Сікорським у 1922 р., яку дотримала — лише українська сторона, голосуючи за буджетом та формулуючи свою першу українську декларацію у польському соймі —надзвичайно поміркований. Правда, може хтось сказати, що це вже багато значить, що всетаки ґен. Сікорський перший з українцями „годився“, але політичний сенс такого прецеденсу ясний.

Окремі застереження викликує питання закордонної політики. Недавно у „Політиці“ читали ми впр. велику статтю Ад. Бохенського, в якій він доказував, що саме „фронт Морж“ є спадкоємцем ендецького закордонно-політичного русофільства. Правда, „моржівці“ кажуть, що це франкофільство, а не русофільство, але не знаємо, чи вони здають собі справу з тієї ріжниці — на українському відтинку.

І тому, як кажемо, займаючи становище глядачів, мусимо теж виразно заявити, що політичне обличчя нинішнього „фронту Морж“ для нас щонайменше — неясне. В останньому часі — за виїнятком згаданого пакту п. Ратая у Львові (чи зробленого тоді теж на противукраїнській плятформі?) преса „фронту Морж“ здається не займає до української справи ворожого становища. Зокрема „Зврот“ помістив недавно зовсім пристойну статтю про українську конструктивну працю, статтю, яка навіть стягнула на чільного публіциста того табору, п. Свентоховського, судовий процес. Очевидно, що ми не малиб нічого проти, щоб з цієї преси довідатись ближче чи старі погляди того табору з часів „Пяста“ істнують ще далі, чи може еволюціонували в сторону — кращого пізнання ваги української проблеми та більшої поваги для неї, більшого зрозуміння справедливих українських вимог, які ані не бють у державну цілість, ані не нарушують польського стану посідання, зате дають українському народові в Польщі мінімальні можливости розвитку. **Ік.**

Бутенко в Римі.

(Від власного кореспондента).

Рим, 17. лютого.

Всі римські щоденники принесли величезними буквами та з відповідними фотографіями, сенсаційну вістку, що уповажнений совітського посольства у Букарешті, Бутенко, опинився в Римі, після того, як так таємничо зник із Букарешту, і подають перші сторінки так сказатиб його сповіди чи заяви, писаної по російськи.

Для нас цікаво, що вже на цих перших сторінках, він торкається також і України. Згадуючи, що большевики обіцяли народам давньої Росії повну і цілковиту свободу, ба проголосили навіть „вільне право поодиноких народів вийти свобідно із Совітського Союзу“, вказує на дійсну долю, якої діждалася Україна.

„Увесь адміністративний апарат, всі відповідальні місця в ріжних підприємствах є в руках жидів або людей зовсім відданих Сталінові.

Промислово Україна є надалі тільки кольонією Москви. Мешканці цієї, колись такої цвітучої і родючої землі не виходять із постійного стану голодового. Большевики здушують і викорінюють кожний найменший прояв українського національного почування, навіть коли він цілковито в рамцях радянської ідеольоґії.

„Десятки тисяч шляхотних і відважних патріотів-українців розстріляно або арештовано і запроторено в тюрми.

„Між народом цієї країни панує сильна ненависть до большевиків, бо ціла Україна находиться під ярмом страшного стану облоги тих бандитів, що її гноблять і мучать“.

У своїх дальших заявах Бутенко оповідає про речі загально знані, себто про дійсний стан робітників і селян, яких большевики обдурили високопарними гаслами про обіцяний поділ землі і фабрик між працюючих, а які досі в дійсности відбувають панщину; про жидів, яких треба уважати за властивих панів Росії, бо в їх руках находиться ввесь промисл, вся торговля і це через протекцію, якою вони користуються завдяки близькій дружбі Лазаря Кагановича зі Сталіном; про страшний терор, який панує в Росії у всіх галузях життя і т. д.

Про себе оповідає Бутенко тільки те, що як чотирнацятьлітній хлопець брав участь у національнім русі в часі, коли Врангель наступав на Україну. Опісля ходив на вищі освітні курси, бо хотів присвятитися журналізмові і літературі і вже тоді зродилося в ньому бажання утечі. Він зрозумів, що як робітник пера не зможе ніколи виїхати за границю, і через те вступив до дипльоматичної школи в Москві. Коли її скінчив, його вислали до Парижа для праці при совітськім павільоні на всесвітній виставі, де він уже більше мав нагоду побачити величезну ріжницю між Европою і Совітами. Покликаний назад до Москви відбув практику на місце уповноваженого при совітськім посольстві в Букарешті. Тут почали за ним стежити і він через те використав першу нагоду, щоб покінчити на все з большевизмом.

Цікаво, що про це до якої національности він себе зараховує і де він родився, Бутенко не розказує. Можливо, що про це і про дещо інше довідаємося пізніше. **Н. С. С.**

„Все для Рідної Школи!“ — За цим гаслом повинні йти діла. Чи ви сповнили вже свій обовязок і післали дар на коляду Рідній Школі? Адреса: Рідна Школа у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

Інж. НІКОЛЯУС БАССЕХЕС.

ҐПУ та совітська дипльоматія.

II.

ОКРЕМА КАСТА УПРИВІЛЕЄНИХ.

Совітська дипльоматія вважала за найважніше завдання совітської держави поширити свої звязки з чужиною. Зріст престіжу Сов. Союзу був для неї не тільки найважнішим політичним чинником для розбудови власної держави, але теж у праці для світової революції. Дипльомати сподівалися, що навязавши взаємини з чужиною, при виміні технічних і культурних цінностів, вони прискорять розбудову Совітського Союзу, оживлять большевицьке духове життя, нададуть скоріший розвиток своїй техниці та продукції.

Люди, що творили терористичний орґан революції були із зовсім іншого духового матеріялу. Кілька тисяч членів цієї орґанізації творять зовсім окрему касту. Вони ведуть замкнене життя в собі, тимбільше, що їх відпочинкові доми, ресторани та клініки влаштовані з такими вибагами, яких загально-публичні установи навіть приблизно не осягли. Ці члени оминають якихнебудь звязків із чужинцями. Навіть у самій Москві ледви чи який чужинний дипльомат або журналіст має змогу обмінятися думками з якимсь членом такого органу.

Тільки давніше, підчас подорожей на провінції, можна було випадково зустріти у вагоні або в готелі членів ГПУ і придивлятися їх способові життя. А проте є багато матеріялу для психольогії цієї установи. Большевики воювали десятки років із царизмом. Символом царизму була для них тайна політична поліція. Так розвинулася большевицька психоза, що тайна поліція це осередок і найважніша частина кожного режиму, — і в цій психозі вони страшенно перебільшили ролю такого органу в анатомії державного орґанізму. Згідно з духом большевизму такий орган почав негайно терористичну акцію. Зовсім зрозуміло, що спочатку всякі авантуристи спрагнені пригод, також політичні анархісти, головно-ж соціял-революціонери перейшли до большевиків.

Тоді теж почався природний добір людей придатних для крівавої терористичної машини. Усі садисти, люди жадні пригод і безшабашні, діставалися до цього апарату. Останки тайної царської поліції, специяльно звироднілі типи, йшли туди як „спеціялісти", бо це був єдиний для них шлях, щоб самим оминути терору. І щойно тоді, коли досконало розвинений цей апарат давав своїм співробітникам кращі умови життя, ніж пересічним совітським громадянам і урядовцям, увійшли туди тоді ті всі зіпсовані елементи, які були готові піти на все, чого від них домагалися, щоб тільки краще жити.

Так повстала багата ґалерія людських типів, цікавих для психіятра і криміналіста. Чекісти вважали себе силою та осередком революції. Окрема каста витворювалася на таку широку скалю, що навіть чекіст, якого перенесли до іншого уряду або який покинув службу, офіціяльно підтримував звязок із своїм давнім бюром. Зовсім таксамо як студентські корпорації, вони творили корпорацію членів „Чека".

Ленін назвав диктатуру „державну всевладу обмежену законом" і цим зясував суть пролетарської диктатури. Виконавчим органом цієї всевлади була „чека", пізніше назване Г. П. У. (головна політична управа), а нині названа „Головною управою державної забезпеки". Дуже скоро розвинуло Ґ. П. У. свої характеристичні риси, вважаючи себе найважнішим і найвищим органом пролетарської революції. Вже в 1918. р. заявила „Чека" прилюдно, що вона може заарештувати навіть сам уряд, коли вважати буде це за потрібне. Вона вважала себе у праві вмішуватися у працю кожної іншої державної установи.

У 1918. і 1919. р. це не проходило без боротьби. Тоді появлялися тижневики „Надзвичайної Комісії" — офіціяльного орґану „Чеки". Цей орган глузував собі з усіх найчільніших членів партії, які протестували проти того, щоб „Чека" встрявала до праці інших державних органів, ще й кидала на партійників усякі підозріння. Таксамо гостро виступала „Чека" проти тих большевиків, що домагалися законного означення її діяльности. „Чека" ані на хвилину не думала обмежувати своєї влади або зректися свого права судити людей.

Всемогутне становище Чека розвинуло в ній безмежну гордість. Вона створила собі власну опінію, окрему товариську суспільну верству і вела для себе пропаґанду византійськими методами. Великі чекісти поробилися меценатами. Кожний замітніший чекіст створив довкола себе гурт мистців, письменників і журналістів, яким він патронував, прокладав шлях і давав матеріяльні підмоги. Далі витворилася така психольоґія, що ця каста повинна зовсім справедливо як рівноважник за свою „тяжку та важну працю" діставати якнайбільше матеріяльних засобів для вигідного та приємного життя.

Чека дивилася від самого початку на дипльоматичну працю як на перепону революції, як на дитячу забаву людей, що поправді до революції не належить. Урядовий орган тайної поліції „Тижневик В. Ч. К." виступав раз-у-раз проти екстериторіяльности чужинних дипльоматів. Дуже цікава є стаття того урядового орґану присвячена урядовцеві британського консуляту в Москві Льоккартові. Як відомо, Льоккарта заарештували, але під напором совітської дипльоматії Ґ. П. У. мусіло його/таки звільнити. Проти цього виступили у згаданому журналі, де читаємо (ч. 3.) дослівно: „Скажіть будь ласка, чому вони не випробували на цьому Льоккартові найбільше вирафінових мук, щоб добути адреси та вістки, що їх той тип мусить мати багато..." „Скажіть, чому замість попробувати, мук, перед якими, на саму їх згадку, контрреволюціонери тремтять з жаху,

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Учений, що розмовляв з янголами.

(У 250-ліття народин Е. Сведенборга).

Такий заголовок можна б дати фантастичному оповіданню. Але він так і сам від себе виходить за звісткою з англійської преси, що 7000 англійців і багато більше тисяч в інших частинах світу, головно у Швеції, святкувало 250-ліття того великого дня, коли прийшов на світ їх пророк Емануїл Сведенборґ.

Колись за студентських часів, читаючи вперше Метерлінка „Скарб смиренних", ми зупиняли свій зір на прізвищі Сведенборг або Рюісброк, як на маґічних словах. Наша знайомість латини була за слаба, щоб ми могли зважитися читати „Аркана Целестія" в оригіналі. Пізніше, коли Дідеріхс анонсував вибір творів Сведенборга у німецькому перекладі, ми готові були випозичити їх бодай... на один вечір.

Життя тієї дивної, великої людини нагадує самотню неодного великого поета, вченого або звичайного фантаста. Він уродився в 1688 р. як син шведського професора теольоґії, пізніше епископа. Він почав від природничих студій, латинських віршів і подорожей по Англії, Голяндії, Франції та Німеччині. За Карла XII. став начальником державних копалень, підчас облоги Фрідріксголю винайшов якусь незвичайну машину для транспорту кораблів, за королеви Ульрики ввійшов до Вищої Законодатної Палати і почав займатися економією, мінеральоґією, металями, астрономією і всім тим, чим на його думку повинен був займатися учений, що хоче витворити собі правдивий образ всесвіту.

Сведенборг єднав величезне практичне знання у ріжних професіях зі знайомістю теорій і величезної літератури з кожного предмету, яку засвоював собі над книжками і у частих подорожах на чужину для наукових цілей. У наукових поглядах він випередив неодне століття. Він жив 84 роки, а до 60. року життя зробив неодне відкриття та неодин винахід. Уже самі його успіхи в математиці та механіці могли б йому запевнити славу; він перший ужив живого срібла до повітряного смока, він вийшов штучне слухальце для глухих, будував підводні човна і повітряні машини. Сведенборг випередив новітні теорії про світло та космічні атоми разом із теорією Канта-Ляпляса, він створив першу систему кристальоґрафії, він на 150 років перед усіма іншими вченими вказав на деякі функції мізку, віддиху серця, кровообігу, а головно деяких залоз, якими вчені занялися щойно в останніх десятиліттях.

У 56-ому році життя Сведенборг нараз відкрив правду, що ввесь світ реальних предметів це тільки символи глибшої правди притаєної за ними. Він використав усе своє величезне знання на те, щоб доказати, що між усіма змисловими і духовими явищами істнує якнайтісніший звязок, наче між фізичним звуком слова і його духовим змістом. Повіривши, що деякі книги Старого і Нового Завіту є алєґоріями і що треба вміти відчитати їх містичний зміст, він зужив решту свого життя, щоб пояснити землю та людські вчинки символічно. „Кожна органічна форма — каже — відповідає своїй меті, що на ній записана".

Сведенборг уважав себе при кінці життя за скромного висланця Бога, що має людству обявити нову правду. Він сам так описує свій надхненний стан: „Тому, що Бог не може Сам проявитися як Особа, а проте передсказав, що прийде, і заснував Нову Церкву звану Новим Єрусалимом, з того виходить, що Він це зробить за посередництвом людини, яка не тільки може приймати своїм розумом науки цієї церкви, але може їх подати до загального відома друком. Те, що Бог обявився Сам передіиною Його слугою, прислав мене виконати цей обовязок, відтак відкрив зір мого духа і впровадив мене у духовий світ, дозволивши мені бачити небо і пекло, як теж розмовляти з янголами і духами, цей факт, я тепер і довгі роки, потверджую як правду..."

Зясувати теольоґічні і містичні погляди Сведенборга нелегко. Він протратив багато часу на проблему, як погодити ідею особистого Бога ріжного від світу і Бога-Творця, що із створеним світом зливається у нероздільну цілість. Він передбачив неодин пізніший доказ проти ясновидности, надхнення, обявлення та інтуїції, на які сам покликувався.

Сведенборґ ніколи не проповідував якоїсь окремої віри ані не мріяв творити окремої секти. Кілька років після його смерти (він помер у Льондоні), молодий англійський друкар Роберт Гіндмерш так захопився містичними творами Сведенборґа, що назвав його „найбільшим зпоміж живих і померлих людей" і заснував товариство з пяти членів для студій над його творами. З того гурта повстало згодом ціле Теософічне Товариство для „поширювання божеської науки Нового Єрусалиму", себто творів Сведенборґа.

Головні ідеї Сведенборґа основані на деяких правдах проповідуваних Христом, сильно перемішані з критикою, нпр. усієї науки св. Павла, якого він уважає за великого грішника. Любов ближнього і допомога їм — це найбільші чесноти на думку Сведенборґа — без них ніяка віра не спасає від ґріхів.

Ясно, що вчені вважали всю теософічну діяльність Сведенборґа занепадом його великого ума, таксамо як його учні віднаходять саме в його творі „Божеська любов і мудрість" його найбільший ґеній. Хто шукає у символах тільки поетичні форми, які додають крила нашій уяві, щоб вона сама наповнювала їх змістом, той може читати Сведенборґа таксамо як Плятона, Блейка, або Новаліса. А проте там, де починається муравлина праця льоґіки, щоб усі символи звязати одним ланцюгом, кінчається поезія і навіть світогляд. Сведенборґ почав від дослідів того, що є під нашими ногами — від каміння і металів; ідучи щораз вище від таємниць нашого орґанізму, мізку та змислових вражінь, він хотів тою самою методою перереалізувати теж небо і пекло. І тоді, як метали та самоцвіти іскряться в нього таксамо як усі ідеї колірами неба, його янголи нагадують ангелів зроблених з мозаїки.

——o——

ви дозволили йому вийти з Чека?" „Для всіх нас ясно, що англійський натиск на нас залежить тільки від вільних рук англійських капіталістів і від внутрішніх обставин нашого краю..." І стаття кінчається так: „Покиньте цю нечесну гру з дипльоматією та представництвами... ви зловили небезпечного падлюку, видушіть із нього все, що можливе і спрячте його з цього світа."

Можна спокійно сказати, що наведені тут рядки з офіціяльного органу тайної поліції залишаються досі програмою не тільки, як дивитися на чужинецьку дипльоматію, але і як вести власну.

Загальні Збори „Пром-Банку".

(г) Загальні Збори нашого наймолодшого і найрухливішого банку відбулися минулої неділі в 10. год. рано у салі „Бесіди". Членів зібралося настільки багато, що не для всіх найшлися сидячі місця. Крім того на Збори прийшли директори бувших українських банків та кільканацять представників преси. Службовики роздавали окрему брошуру зі звітом з діяльности Банку за минулий рік та інші друки, що поважно облегчували орієнтацію, подібно як розвішені на стінах діяграми, що їх дуже гарно виконала нова українська реклямова фірма „Фама".

Збори відкрив голова Надзірної Ради „Пром.-Банку" дир. Скопляк, що покликав на секретаря п. М. Ковальчука.

Протокол попередніх Надзвичайних Загальних Зборів приняли члени одноголосно; опісля інж. А. Мілянич зложив **звіт з діяльности Дирекції.**

У своїй праці старалась Дирекція Банку погодити інтереси уділовців і клієнтів зі загальним національним інтересом. Пояснюючи діяграми, дир. Мілянич перш за все обговорив засоби, якими Банк оперував. Власних фондів має Банк 57.000 зол.; з того 46.000 становить уділи, решту резерви. Як це видно з діяграм, власні фонди росли в дуже скорому темпі. На чужі фонди складаються дрібні позички в інших банках та реесконт векслів — разом 88.000 зол., з дрібної ощадности 60.000, з вкладів на книжечки — 221.000, на біжучі рахунки — 168.000. Слід додати, що у дрібно - ощадностевій акції зібрано 131.000, з того 30.000 щадники вибрали, 40.000 перенесли на вкладкові книжечки. Найбільше дрібної ощадности зібрано у промислових збірницях, менше у ремісничих, трохи більше в торговельних; дрібно-ощадностева акція по школах дає гарні висліди. Найповажнішу участь у ній беруть діти робітників.

Найповажнішу позицію між чужим фондом становлять біжучі рахунки, які, дарма, що рухливі, залишають чимало гроша в банку. В порівнанні з минулим роком зросли оборотові фонди Банку на 675 прц.

Цими фондами оперував „Пром.-Банк" дуже скоро; за останній квартал **обороти** подвоїлися. Нагагал Банк обертав своїми фондами 36 разів у рік. За минулий рік обороти перейшли 10 мільйонів.

Як це виказує біланс, зі зібраних фондів тримає Банк 40.000 в поготівлі (у власній касі, в банках та у цінних паперах), на біжучий рахунок позичив він 136.000, на короткотермінові позички (до 3-ох місяців) 185.000, куди ще треба зарахувати частину векслевих позичок, що в білянсі фігурують між довгоречинцевими позичками (до півтора року). Ці останні разом осягнули квоту 161.000 зол. Майже 10.000 припадає на льокації, з того половину вміщено у фабриці цвяхів „Сталь" у Винниках. Спірних справ має Банк мало, ліквідує їх з успіхом.

Під цю пору Банк дає працю **18-ом службовикам у Львові і 5-ом кореспондентам на провінції** (Стрий, Дрогобич, Сокаль, Перемишль, Тернопіль); крім того у централі має 6-ох практикантів.

За перших півтора місяця цього року помітний дальший зріст фондів Банку, зокрема власних. На 1938. рік Банк має **вигляди на дальшу розбудову** — хоча може і не таку скору як у своїй дотеперішній добі істнування — піонірській.

Звіт з діяльности Надзірної Ради зложив її секретар п. Онисько, **звіт з ревізії** — інспектор РСУК інж. Ольховий, що підкреслив енергійну працю управи, якій Банк завдячує свій внутрішній розвиток. На внесок дир. Лаворка Збори через акламацію признали Надзірній Раді та Дирекції абсолюторію.

На внесок п. Хомяка Збори вибрали **комісію-матку** у складі: інж. Пеленський, інж. Рижевський та інж. Раковський.

Після короткої перерви розвинулася дискусія, в якій взяли участь пп. Хамула (Глиняни), Рибарук, Хомяк (Самбір), Конюх, інж. Рижевський, інж. Колтунюк та Волощак; відповідав їм дир. Мілянич.

У міжчасі **вильосовано 3 членів Надзірної Ради:** пп. Скопляка, Гасина і Ольхового, зі заступників — п. Думина. На внесок комісії-матки **на їхнє місце вибрано** через акламацію пп. Скопляка, Мадая (Перемишль) і Стефановича, на заступника — п. Думина.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 30. Вівторок, 21 (9) лютого 1888.

ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

В „Політичному огляді" цього числа читаємо:

„У берлінських дипльоматичних колах говорять що розвідування гр. Шувалова (російський посол у Берліні) чи держави готові булиб підтримати домагання Росії у болгарській справі, не дали доброго успіху. Росія домагається від держав, щоб вони нагнули на Порту, щоби вона виступила проти кн. Фердинанда. Німеччина може і пристала би на те, але Австрія й Італія рішуче тому противляться. З Берліна повідомляють також, що почалася дипльоматична акція у болгарській справі. „Нац. Цайтунг" доказує, що Австрія мусить найбільше причинитись до мирної полагоди болгар. справи і поробити найбільше концесій, бо вона здобула через берлінську угоду найбільше користей".

„Росія не перестає зброїтися. Воєнна підготова йде тепер головно у портах над Чорним Морем, а праця йде таким темпом, що робітники працюють навіть уночі при електричному світлі. У польських часописах появилися вістки з Варшави, що до Пйотркова надійшло 300 повстяних шатер для війська і що козацькі та драгонські полки вправляються висаджуванням у повітря динамітом мостів, залізниць і т. д."

ЦЬОГОРІЧНА ЗИМА.

Під цим наголовком читаємо таку новинку: Здавалося нам, львовянам, що настала у нас загальна відлига, по вулицях Львова зачали щезати величезні вали снігу, коли нараз нічю з суботи на неділю зірвалася щераз зима і наслала нам тільки снігу, що раником навіть львівський трамвай не ходив по своїх шляхах. Не був це виключний дарунок для Львова або нашого краю, але можна сказати для цілої Европи. І так Відень і Париж засипані снігами. У Швайцарії навалило тільки снігу, що залізничі поїзди перестали ходити. У Відні видали в січні ц. р. на робітників, що усували сніг з вулиць, 60.000 зр. В Мадярщині управа державних залізниць видала до кінця січня 240.000 зр.

„ТЕПЕРІШНІ ТЯЖКІ ЧАСИ".

В Бережанах відбувся 7. лютого вечір з танцями на користь „Руської Бурси". Снігові заметілі не дали змоги гостям з провінції приїхати. Та всеж приходу брутто було 236 зр. 50 кр. (В тому була поважна квота — 120 зр. — зі вступів тих, що не мали змоги приїхати на вечерниці, але оплату за вступ надіслали почтою або доручили особисто). Видатків було 100 зр., чистого приходу в користь Бурси було 136 зр. 50 кр. Виділ Бурси складає в „Ділі" подяку всім тим, „хто до такого світлого успіху в теперішніх тяжких часах причинився".

В обороні Церкви та її Голови.

НАШ АВТОРИТЕТ І НАШІ ГОРДОЩІ

До нашої Редакції надійшло таке письмо:

„Розброєний наївністю п. Войцеховського, що некультурними вигуками в польському соймі сподієтьcя образити чи захитати авторитет Найдостойнішого Князя греко-католицької Церкви й Української Нації — Його Ексцеленції Кир Андрея, осмілююсь як український священик та громадянин станути на боці Його Ексцеленції з висловами щирих синівських почувань.

„Одночасно маю честь закликати все українське Духовенство до солідарного і ділового вияву своїх почувань.

„На заклик до польської вулиці відповідаємо закликом до української культури! Ділом засвідчім нашу любов і пошану до Високопреосвященного Митрополита нашу віру у спільні для всіх нас святі ідеали! В глибокій вірі, що українське Духовенство не осоромить свого імени, складаю 5 зол. на Українську Лічницю ім. Митрополита Шептицького у Львові. Бо чийсь авторитет — п. Войцеховський, а наш — Митрополит Шептицький, чийсь гордощі — вулиця, а наші — культурна праця і чесна боротьба.

Свящ. Антін Сірецький
Гаврилівка, б. Надвірної.

ГОТОВІ ДО НАЙБІЛЬШИХ ЖЕРТВ ЗА ЦЕРКВУ Й УКРАЇНСЬКУ НАЦІЮ.

Окружний Відділ Українського Католицького Союзу у Зборові протестує проти виступу пос. Войцеховського та заявляє синівську любов Князеві нашої Церкви та готовість до найбільших жертв за Церкву й Українську Націю.

ГРОМАДЯНИ СЕРВИР І ЯЦКІВЦІВ ПРОТЕСТУЮТЬ.

Зібрані на довірочній нараді члени місцевих установ сіл Сервир і Яцківців, зборівського повіту, запротестували проти нападу посла Войцеховського та вмішування чужих чинників у наші національні та релігійні справи і висловили свою любов та відданість Митрополитові Андреєві.

ПРОТИ ВМІШУВАННЯ СТОРОННІХ ЧИННИКІВ.

Представники українських товариств та установ і громадянства Глинянщини на довірочних зборах, що відбулися 9-го лютого ц. р. у Глинянах, ухвалили у звязку з виступом посла Войцеховского протест проти вмішування сторонніх чинників у справи нашої Церкви і нашого Народу. При цьому зібрані заявили готовість боронити прав і привілеїв нашої Церкви, загарантованих їй канонічними правами, особливож приписами конкордату з 1925 року, та висловили пошану й повне віддання Ексц. Митрополитові.

Протест підписала між іншими установами й Читальня ім. М. Качковського у Глинянах.

ЗАЯВА ГРОМАДЯНСТВА МОНАСТИРИСЬК.

Громадяни Монастириськ, бучацького повіту, відбули 15-го лютого ц. р. спеціяльну нараду, щоб запротестувати проти виступу посла Войцеховського. На нараді промовляли д-р Л. Горбачевський, дир. М. Чайковський і п. Норберт Рибак. Після відспівання „Многая Літа" понад 200 осіб підписали заяву найглибшої пошани, синівської відданости та любови Архи-Ексц. Митрополитові та національного гимну пастиреві нашої Церкви.

МАНІФЕСТАЦІЙНА НАРАДА В САМБОРІ

Громадянство міста Самбора та повіту, зібране на маніфестаційній нараді, 10-го лютого ц. р. з приводу нахабної напасти пос. Войцеховського, висловило своє обурення, напятнувало виступ пос. Войцеховського спертий на неправдивих інформаціях та висловило повне довіря і глибоку пошану Високодостойному Владиці.

ГРОМАДЯНИ ПЕЧЕНІЖИНА ПРОТЕСТУЮТЬ І СКЛАДАЮТЬ ЖЕРТВИ.

Представники всіх верств українського громадянства міста Печеніжина зібрані на довірочній нараді 12-го лютого ц. р., запротестували проти виступу посла Войцеховського, висловили пошану Митрополитові Андреєві, заявили готовість кожної хвилини станути в обороні нашої Церкви та її князя і в доказ вірности вложили на віднову Архикатедрального Собору Св. Юра і шпиталь ім. Митрополита Шептицького 55 зол. та закликають всіх громадян у той спосіб виявити свою солідарність.

ПРОТЕСТИ ПРОТИ ВИСТУПУ ПОСЛА ВОЙЦЕХОВСЬКОГО У ПРАЗІ.

На знак протесту проти зневаги послом Войцеховським українського народу, греко-католицької церкви та її митрополита Андрея Шептицького, переслали свої привіти і вислови повного довіря та відданости митрополитові такі організації з Праги: Центральний Союз українських організацій у ЧСР зі своїх сходин 11. ц. м., Громада Кубанців — 12. ц. м., Т-во українських католицьких студентів разом із студентами інших обрядів — 16. ц. м

ви дозволили йому вийти з Чека?" „Для всіх нас ясно, що англійський натиск на нас залежить тільки від вільних рук англійських капіталістів і від внутрішніх обставин нашого краю..." І стаття кінчається так: „Покиньте цю нечесну гру з диплоьматією та представництвами... ви зловили небезпечного падлюку, видушіть із нього все, що можливе і спрячте його з цього світа."

Можна спокійно сказати, що наведені тут рядки з офіціяльного органу тайної поліції залишаються досі програмою не тільки, як дивитися на чужинецьку диплоьматію, але і як вести власну.

Загальні Збори „Пром-Банку".

(г) Загальні Збори нашого наймолодшого і найрухливішого банку відбулися минулої неділі в 10. год. рано у салі „Бесіди". Членів зібралося настільки багато, що не для всіх найшлися сидячі місця. Крім того на Збори прийшли директори більших українських банків та кільканацять представників преси. Службовики роздавали окрему брошуру зі звітом з діяльности Банку за минулий рік та інші друки, що поважно облегчували орієнтацію, подібно як розвішені на стінах діяграми, що їх дуже гарно виконала нова українська реклямова фірма „Фама".

Збори відкрив голова Надзірної Ради „Пром-Банку" дир. Скопляк, що покликав на секретаря п. М. Ковальчука.

Протокол попередних Надзвичайних Загальних Зборів приняли члени одноголосно; опісля інж. А. Мілянич зложив **звіт з діяльности Дирекції.**

У своїй праці старалась Дирекція Банку погодити інтереси уділовців і клієнтів зі загальним національним інтересом. Пояснюючи діяграми, дир. Мілянич перш за все обговорив засоби, якими Банк оперував. Власних фондів має Банк 57.000 зол.; з того 46.000 становить уділи, решту резерви. Як це видно з діяграм, власні фонди росли в дуже скорому темпі. На чужі фонди складаються дрібні позички в інших банках та реесконт векслів — разом 88.000 зол., з дрібної ощадности 60.000, з вкладів на книжечки — 221.000, на біжучі рахунки — 168.000. Слід додати, що у дрібно - ощадностевій акції вібрано 131.000, з того 30.000 щадники вибрали, 40.000 перенесли на вкладкові книжечки. Найбільше дрібної ощадности зібрано у промислових збірницях, менше у ремісничих, трохи більше в торговельних; дрібно-ощадностева акція по школах дає гарні висліди. Найповажнішу участь у ній беруть діти робітників.

Найповажнішу позицію між чужим фондом становлять біжучі рахунки, які, дарма, що рухливі, залишають чимало гроша в банку. В порівнанні з минулим роком зросли оборотові фонди Банку на 675 прц.

Цими фондами оперував „Пром-Банк" дуже скоро; за останній квартал **обороти** подвоїлися.Назагал Банк обертав своїми фондами 36 разів у рік. За минулий рік обороти перейшли 10 міліонів.

Як це виказує біланс, зі зібраних фондів тримає Банк 40.000 в поготівлі (у власній касі, в банках та у цінних паперах), на біжучий рахунок позичив він 136.000, на короткотермінові позички (до 3-ох місяців) 185.000, куди ще треба зарахувати частину векслевих позичок, що в білянсі фігурують між довгоречинцевими позичками (до півтора року). Ці останні разом осягнули квоту 161.000 зол. Майже 10.000 припадає на льокації, з того половину вміщено у фабриці цьвяхів „Сталь" у Винниках. Спірних справ має Банк мало, ліквідує їх з успіхом.

Під цю пору Банк дає працю 18-ом службовикам у Львові і 5-ом кореспондентам на провінції (Стрий, Дрогобич, Сокаль, Перемишль, Тернопіль); крім того у централі має 6-ох практикантів.

За перших півтора місяця цього року помітний дальший зріст фондів Банку, зокрема власних. На 1938. рік Банк має **вигляди на дальшу розбудову** — хоча може і не таку скору як у своїй дотеперішній добі істнування — піонірській.

Звіт з діяльности Надзірної Ради зложив її секретар п. Онисько, **звіт з ревізії** — інспектор РСУК інж. Ольховий, що підкреслив енергійну працю управи, якій Банк завдячує свій внутрішній розвиток. На внесок дир. Лазорка Збори через аклямацію признали Надзірній Раді та Дирекції абсолюторію.

На внесок п. Хомяка Збори вибрали **комісію-матку** у складі: інж. Пеленський, інж. Рижевський та інж. Раковський.

Після короткої перерви розвинулася дискусія, в якій взяли участь пп. Хамула (Глиняни), Рибарук, Хомяк (Самбір), Конюх, інж. Рижевський, інж. Колтунюк та Волощак; відповідав їм дир. Мілянич.

У міжчасі вильосовано 3 членів Надзірної Ради: пп. Скопляка, Гасина і Ольхового, зі заступників — п. Думина. На внесок комісії-матки **на їхнє місце вибрано** через аклямацію пп. Скопляка, Мадая (Перемишль) і Стефановича, на заступника — п. Думина.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 30. Вівторок, 21 (9) лютого 1888.

ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

В „Політичному огляді" цього числа читаємо:

„У берлінських дипльоматичних колах говорять що розвідування гр. Шувалова (російський посол у Берліні) як держави готові булиб підтримати домагання Росії у болгарській справі, не дали доброго успіху. Росія домагається від держав, щоб вони натиснули на Порту, щоби вона виступила проти кн. Фердинанда. Німеччина може і пристала би на те, але Австрія й Італія рішуче тому противляться. З Берліна повідомляють також, що почалася дипльоматична акція у болгарській справі. „Нац. Цайтунг" доказує, що Австрія мусить найбільше причинитись до мирної полагоди болгар. справи і поробити найбільше концесій, бо вона здобула через берлінську угоду найбільше користей".

„Росія не перестає збροїтися. Воєнна підготова йде тепер головно у портах над Чорним Морем, а праця йде таким темпом, що робітники працюють навіть уночі при електричному світлі. У польських часописах появилися вістки з Варшави, що до Пйотркова надійшло 300 повстяних шатер для війська і що козацькі та драгонські полки вправляються висаджуванням у повітря динамітом мостів, залізниць і т. д."

ЦЬОГОРІЧНА ЗИМА.

Під цим наголовком читаємо таку новинку: Здавалося нам, львовянам, що настала у нас загальна відлига, по вулицях Львова зачали щезати величезні вали снігу, коли нараз нічю з суботи на неділю зірвалася щераз зима і наслала нам тільки снігу, що ранком навіть львівський трамвай не ходив по своїх шляхах. Не був це виключний дарунок для Львова або нашого краю, але можна сказати для цілої Европи. І так Відень і Париж засипані снігами. У Швайцарії навалило тільки снігу, що залізничі поїзди перестали ходити. У Відні видали в січні ц. р. на робітників, що усували сніг з вулиць, 60.000 зр. В Мадярщині управа державних залізниць видала до кінця січня 340.000 зр.

„ТЕПЕРІШНІ ТЯЖКІ ЧАСИ".

В Бережанах відбувся 7. лютого вечір з танцями на користь „Руської Бурси". Сніжні заметілі не дали змоги гостям з провінції приїхати. Та все-ж приходу брутто було 236 зр. 50 кр. (В тому була поважна квота — 120 зр. — зі вступів тих, що не мали змоги приїхати на вечерницю, але оплату за вступ надіслали почтою або доручили особисто). Видатків було 100 зр., чистого приходу в користь Бурси було 136 зр. 50 кр. Виділ Бурси складає в „Ділі" подяку всім тим, „хто до такого світлого успіху в теперішніх тяжких часах причинився".

В обороні Церкви та її Голови.

НАШ АВТОРИТЕТ І НАШІ ГОРДОЩІ

До нашої Редакції надійшло таке письмо:

„Розброєний наївністю п. Войцеховського, що некультурними вигуками в польському соймі сподіється образити чи захитати авторитет Найдостойнішого Князя греко-католицької Церкви й Української Нації — Його Ексцеленції Кир Андрея, осмілююсь як український священик та громадянин станути на боці Його Ексцеленції з висловами щирих синівських почувань.

„Одночасно маю честь закликати все українське Духовенство до солідарного і ділового вияву своїх почувань.

„На заклик до польської вулиці відповідаємо закликом до української культури! Ділом засвідчім нашу любов і пошану до Високопреосвященного Митрополита нашу віру у спільні для всіх нас святі ідеали! В глибокій вірі, що українське Духовенство не осоромить свого імени, складаю 5 зол. на Українську Лічницю ім. Митрополита Шептицького у Львові. Бо чийсь авторитет — п. Войцеховський, а наш — Митрополит Шептицький, чийсь гордощі — вулиця, а наші — культурна праця і чесна боротьба.

Свящ. Антін Сірецький
Гаврилівка, 6. Надвірної.

ГОТОВІ ДО НАЙБІЛЬШИХ ЖЕРТВ ЗА ЦЕРКВУ Й УКРАЇНСЬКУ НАЦІЮ.

Окружний Відділ Українського Католицького Союзу у Зборові протестує проти виступу пос. Войцеховського та заявляє синівську любов Князеві нашої Церкви та готовість до найбільших жертв за Церкву й Українську Націю.

ГРОМАДЯНИ СЕРВИР І ЯЦКІВЦІВ ПРОТЕСТУЮТЬ.

Зібрані на довірочній нараді члени місцевих установ сіл Сервир і Яцківців, зборівського повіту, запротестували проти нападу посла Войцеховського та вмішування чужих чинників у наші національні та релігійні справи і висловили свою любов та відданість Митрополитові Андреєві.

ПРОТИ ВМІШУВАННЯ СТОРОННІХ ЧИННИКІВ.

Представники українських товариств та установ і громадянства Глинянщини на довірочних зборах, що відбулися 9-го лютого ц. р. у Глинянах, ухвалили у звязку з виступом посла Войцеховского протест проти вмішування сторонніх чинників у справи нашої Церкви і нашого Народу. При цьому зібрані заявили готовість боронити прав і привілеїв нашої Церкви, загарантованих їй канонічними правами, особливож приписами конкордату з 1925 року, та висловили пошану й повне віддання Ексц. Митрополитові.

Протест підписала між іншими установами й Читальня ім. М. Качковського у Глинянах.

ЗАЯВА ГРОМАДЯНСТВА МОНАСТИРИСЬК.

Громадяни Монастириськ, бучацького повіту, відбули 15-го лютого ц. р. спеціяльну нараду, щоб запротестувати проти виступу посла Войцеховського. На нараді промовляли д-р Л. Горбачевський, дир. М. Чайковський і п. Норберт Рибак. Після відспівання „Многая Літа" щонай 200 осіб підписали заяву найглибшої пошани, синівської відданости та любови Архи-Ексц. Митрополитові та національного гимну пастиреві нашої Церкви.

МАНІФЕСТАЦІЙНА НАРАДА В САМБОРІ

Громадянство міста Самбора та повіту, зібране на маніфестаційній нараді, 10-го лютого ц. р. з приводу нахабної напасти пос. Войцеховського, висловило своє обурення, напятнувало виступ пос. Войцеховського спертий на неправдивих інформаціях та висловило повне довіря і глибоку пошану Високодостойному Владиці.

ГРОМАДЯНИ ПЕЧЕНІЖИНА ПРОТЕСТУЮТЬ І СКЛАДАЮТЬ ЖЕРТВИ.

Представники всіх верств українського громадянства міста Печеніжина зібрані на довірочній нараді 12-го лютого ц. р., запротестували проти виступу посла Войцеховського, висловили пошану Митрополитові Андреєві, заявили готовість кожної хвилини станути в обороні нашої Церкви та її князя і в доказ вірности зложили на віднову Архикатедрального Собору Св. Юра і шпиталь ім. Митрополита Шептицького 55 зол. та закликають всіх громадян у той спосіб виявити свою солідарність.

ПРОТЕСТИ ПРОТИ ВИСТУПУ ПОСЛА ВОЙЦЕХОВСЬКОГО У ПРАЗІ.

На знак протесту проти зневаги послом Войцеховським українського народу, греко-католицької церкви та її митрополита Андрея Шептицького, переслали свої привіти і вислови повного довіря та відданости митрополитові такі організації з Праги: Центральний Союз українських організацій у ЧСР зі своїх сходин 11. ц. м., Громада Кубанців — 12. ц. м., Т-во українських католицьких студентів разом із студентами інших обрядів — 16. ц. м

Сторінка без політики.

Перейшли попри нас.

(ТРИ ПОСТАТІ ГОЛІВУДУ.)

Здається, що нема краю на землі, де не знали б люди, які ходять до кінотеатрів, про Мері Пікфорд, Дугляса Фербенкса і Чарлі Чапліна. Один подорожний писав, що навіть дикуни в Бельгійському Конгу знають тих велитнів з Голівуду. Всі три постаті були не тільки звичайними артистами. Вони були любимцями всіх країв, всіх народів, всіх рас. Фільми, в яких вони виступали, не потребували широких пояснень, бо глядач розумів їх легко від початку до кінця. Порозуміння, яке лучило артистів і видців, витворило теплоту й любов широких мас публики, що 15 літ подивляла й обожала талант цих трьох людей.

Глядачі, що оглядають артистів у кінотеатрі, не знають, як вони живуть поза кінотеатром. Відвідуючи Голівуд, мав я нагоду глянути на їх казочні палати. Особливо палата Пікфер, де мешкали Фербенкс і Мері Пікфорд, чарує своїми лініями та парком. Із запертим віддихом глядите на красу мурів і рослин та починаєте розуміти, чому так високо поставлені особи вважали собі за честь дістати запросини до сальонів Пікферу. Принявся звичай, що коли якась королівська родина відвідувала Голівуд, то прийняття для неї готовили в палаті Пікфер. Ця назва зложена з перших слів імен Пікфорд та Фербенкс. Тоді запрошувано також Чапліна, бо без нього гостина не була би повна. Таку гостину уважали за щось гейби відвідини на англійськім королівськім дворі. Сальони Пікферу надавалися на міжнародні прийняття. За міліони долярів закуплено з цілого світа мистецькі прикраси. На стінах висіли архитвори славних малярів, найдорожчі килими застелювали гебанові підлоги. Вся обстанова вийшла зпід рук славних мистців. Шегерезада, що розповідає казки з тисячу й одної ночі, повинна би бачити цю пишноту, щоб її описати своїми роскішними словами.

Популярність Дугляса Фербенкса і Мері Пікфорд осягнула величезні розміри. Публика обожала їх, Чарлі Чаплін стояв у прилюдній оцінці на рівні з ними. Уряд Злучених Держав запросив цю трійцю, щоб вона продавала „бонди свободи". Де лиш вони появилися, публика приймала їх із таким захопленням, що вона затемнювала навіть популярність самого президента держави. Преса друкувала довжезні статті про Фербенкса і Пікфрод, як про найбільшу любовну пару з історії світа. Амор і Психе стояли на другому місці.

Вершок слави й популярности осягнули вони, коли перевели розвід у своїм попереднім подружжі, щоб побратись... Це викликало таку несподівану в Америці, що навіть війна із своїми страхіттями призабулась тоді на якийсь час. Їх фільми показували по цілім світі, гроші за них плили рікою до Пікферу. У скорому часі рахували вони своє майно в десятках міліонів долярів. Щоб мати монополь над усіми своїми творами заснували популярні актори „Корпорацію Злучених Артистів" (Фербенкс—Пікфорд—Чаплин). Ця спілка закупила і побудувала нові театри по цілій Америці, в кожнім великім місті, де висвітлювали фільми тих лиш артистів, які належали до „корпорації".

Та коли вже здавалося світові, що некоронований король Фербенкс із своєю королевою Марією Пікфорд осягнули найвище щастя на землі, дивний випадок підорвав підвалини „вірної і вічної любови", яка була „взірцем" для американських подруж. Фербенкс виїхав до Англії і залюбився в леді Ешлей. Марія Пікфорд із зломаним серцем замикає двері до сальонів Пікферу і на дверях палати появився напис: „Нема нікого дома". Подиктувала вона кілька статтей для часописів Герста, описуючи в них своє нещастя. Ціла Америка станула по її боці, бо відчула її кривду. У міжчасі перестали Фербенкс і Пікфорд виготовлювати нові фільми, навіть Чаплин творив лиш одну фільму на три роки.

Час минав, наставали нові зміни. Фербенкс взяв розвід з Мері Пікфорд і оженився з леді Ешлей. Мері Пікфорд віддалася за Баді Роджерса. Чаплін розвівся зі своєю жінкою. Театри, що належали до „Корпорації Злучених Артистів" висвітлювали фільми ріжних кінових виробництв. Тимчасом зростав у велику силу зовсім новий чоловік, який не був фільмовим актором, тільки талановитим підприємцем. Ця нова постать — Самуель Гольдвин, отворив новий період історії Голівуду, основуючи постійно нові фільмові спілки з великим успіхом. „Корпорація Злучених Артистів" була йому все сіллю в оці.

Щоби стати необмеженим королем фільмового промислу в Америці, рішив він закупити цю спілку. Це могло статися тоді, коли спільники стратять охоту займатися нею. І це теж сталося згодом. В місяці листопаді 1937. р. дібрав він собі спільника Олександра Корду з Льондону та купив „Корпорацію Злучених Артистів", заплативши за неї к. десять міліонів долярів.

Так перейшли до історії три великі постаті кінового мистецтва. Нема другої Мері Пікфорд, яка полонювала серця малих і великих видців, нема другого Дугляса Фербенкса, який грав знаменито геройчні ролі в „Робін Гуді", „Дон Кіхоті", „Трьох Мушкетерях". Нема і хто зна, чи швидко прийде другий Чарлі Чаплін із своєю паличкою, викривленими черевиками, в циліндрі, в подертім одінні, з короткими, але широкими вусами. Памятаю немов сьогодні, як появилася перший раз фільма „Кід" („Дітвак"), тоді сама поява Чапліна на екрані викликала громову бурю оплесків і реготу, але при кінці фільми ціле кіно заливалося сльозами. Те саме було із фільмою „Гольд Руш" („Вир золота") та з фільмою „Орфан" („Сирота").

Людина, яка любить театральне мистецтво і захоплюється творчістю ґеніяльних акторів, прочитає з болем ці ряди: Вони перейшли попри нас. Ці, з якими ми переживали радість і біль, чар надій і успіхів, боротьбу з труднощами й перемогу, страх і відвагу, ненависть і любов, усі почування, які приносить зі собою життя, приносить і забирає, щоб далі приносити й забирати. Крім тих споминів маємо ще вдоволення, що ми були свідками успіхів трьох ґеніяльних акторів, які зійшли із сцени на вершини своїх успіхів, при повній економічній рівновазі, маєтково нівідкого незалежні.

Оце моя скромна данина людям, які нераз помогли мені забути життєві турботи і сміятися крізь сльози.

Д-р Г. Скегар,
Шікаго, Злучені Держ. Америки.

Студент ґанґстер.

Париський шофер таксівки Юліян Дельофр пережив кілька днів тому пригоду, яка, покінчилася щасливо. Як завжди стояв він із своєю таксівкою на площі Піґаль і ждав на пасажирів. Коло год. 3-ої вночі підійшов до шофера якийсь молодець:

— Завезіть мене до Фонтенеблью. Там живуть мої родичі.

Пасажир був такий молодий і викликував таке довіря до себе, що шофер погодився! Авто під'їздило вже до ліса Фонтенеблью, коли шофер побачив у дзеркалі, що його пасажир пересів із заднього сідала на переднє. Підозріння шофера здійснилися. Молодий пасажир вийняв револьвер і зажадав припинити авто.

Та Дельофр не стратив притомности. Замісць того, щоб затримати авто, він збільшив ще скорість і швидко погнав крізь ліс. Імовірно пасажир боявся стріляти в повному бігу машини, бо знав, що в такому випадку і йому теж грозить неминуча смерть.

Дельофр підвіз незнайомого повним розгоном просто під поліційну станцію у Фонтенеблью і там молодого чоловіка арештували.

— Я називаюся Жан Еміль Гіоне, студіюю на правничому виділі в Монтпеліє і живу у родичів. Тиждень тому забрав я 5.500 франків, які батько залишив випадково на столі, щоб побачити Париж і забавитися в ньому. В Парижі згодосився я під фальшивим призвищем. Гроші дуже скоро розійшлися. За остатки, що мені з цілої суми залишилися, купив я револьвер і рішив стати ґанґстером...

Оповідання студента виявилося правдиве. Він справді був сином статочних і заможних родичів. Молодого кандидата на ґанґстера арештували й передали судові.

—o—

ПОЖЕЖА, ЩО ТРИВАЄ 50 ЛІТ.

У стейті Огайо, недалеко Стрейтвілля, триває вже більше як 50 літ пожежа копальні вугілля, яка вибухла ще в 1884 р. Горять величезні вуглеві верстви, і, ясно, в таке розпалене пекло годі ввійти.

Одначе тепер американські інжиніри опрацювали плян пригашення тієї пожежі при помочі підземних коридорів. Будова таких коридорів доволі небезпечна й дорого коштуватиме вуглеву спілку, яка є власником копальні. Але якщо вдасться погасити пожежу, і спілка зможе використовувати пребагаті зложжя вугля, то з лихвою відібе собі всі страти.

Інжиніри рішили вибудувати цементові стіни, які вели би в коридори, захоплені вогнем і закрили би до них доступ повітря. Якщо копальню залишилиб її власній долі, то пожежа моглаб ще тривати кілька століть, доки не згорять усі верстви камяного вугілля. Спалення цілого підземного запасу вугілля принесло би багато міліонів долярів шкоди. Крім того західній частині стейту Огайо грозить обвал землі, тому, що під горішніми верствами землі витвориться порожнеча.

ВЕСЕЛЕ.

СЛУХНЯНИЙ МУЖ.

Слідчий судя: Отже ви вломилися до кравця чотири рази. Що ви там украли?

Арештований: Сукню для моеї жінки. Але вона мене відіслала з нею і я мусів її ще три рази відмінювати.

МАРК ТВЕЙН У МАЛЯРЯ.

Марк Твейн відвідав одного разу ательє якогось маляря. Маляр показав йому образ над яким саме працював. Марк Твейн наблизився до образу й доторкнувся його пальцем, щоб переконатися, чи маляр малює на полотні чи на дереві.

— Що ви робите, адже образ ще мокрий — скрикнув маляр.

— Не турбуйтеся, я й так маю старі рукавички — спокійно відповів йому славний гумуорист.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

Лікар: Перш усього мушу вам порадити, щоб ви вживали якнайбільше руху. Ви мусите багато сидіти!

Пацієнт: Ні, остатній раз я сидів тільки три місяці!

КУХАРКА.

— За кожним разом, коли краю цибулю, немилосерно течуть мені з очей сльози.

— Можеш краяти цибулю під водою.

— Алеж я не вмію так довго нурцювати, серце!

НОВІТНІ ЕВИ.

Жінка до мужа:

— Ми, нинішні жінки, маємо важке життя. Дуже завидую Еві, що жила в раю.

— Так? — відповідає їй муж — я не бачу ніякої ріжниці. Адже маєш тут огород, маєш мужа і також не маєш на себе що вдягнути!

ЯКІ ТЕПЕР ЧАСИ!

У трамваю звертається старший пан до малого хлопчини, який постійно підтягає носом:

— Хлопче, а ти не маєш при собі хустинки до носа?

— Так, маю, але ніколи не пожичаю нічого людям, що їх не знаю!

ПРИЯТЕЛЬКА ЗВІРЯТ.

Перепелиця стоїть над берегом ріки й ловить рибу. Раптом надходить якийсь молодий чоловік, кладе Перепелиці руку на плече й каже:

— Пане, подумайте лиш над тим, що кожна риба-самиця, яку ви зловите, лишає 50.000 безпомічних сиріт.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Рада Карпатського Лещетарського Клюбу – Просвіті.

В неділю 20. ц. м. були ми свідками високо-культурного та по своїй суті рідкого і зворушливого свята. Стежа українських лещетарів у складі 16 мужчин і одної жінки (в тому трьох членів Сокола-Батька, 3 членів спортової секції Центросоюзу та решта з КЛК) привезла у мистецькій срібній чаші, яку уфундував дир. В. Пацьків, землю з дорогої нам Маркіянової Білої Гори в Підлиссі. Нетерпляче ждало їх приходу найчільніше українське громадянство Львова у кімнатах „Молодої Громади“.

Година 6-а вечором. Ще їх нема. Нарешті наспіває телефонічне повідомлення, що стежа вже у Львові і за пів години буде на місці.

Прибули. В салі вижидання. І входять вони з лещетами під проводом свого провідника голови Ради КЛК дир. Пацькова, який тримає в руках чашу. Паде короткий приказ „позір“ і провідник стежі зголошує заступникові Сокола-Батька дир. Палієві число лещетарів, ціль для якої прибули й передає в його руки чашу, склавши на ній поцілунок. Дир. Палій приймає її зворушений і цілує її. Відтак у коротких щирих словах зясовує значіння цього акту вдячности тіловиховних установ супроти заслуженого Товариства „Просвіта“ з нагоди його 70-ліття.

Дир. Палій звертається вкінці до голови Матірної Просвіти і вручає йому чашу. Голова Просвіти цілуючи, приймає її з рук заступника голови Сокола-Батька. Ці хвилини передачі були такі зворушливі, що в очах багатьох присявних заблестіли сльози. З уст голови Просвіти поплили слова подяки, слова щирі і глибокі думкою. У тих словах звернув він увагу на символічне значіння тієї святої землі, взятої з улюбленої Маркіяном, першим справжнім просвітянином, Підлисецької Гори. В цій землі зосереджені проміння ясного сонця відродження та сонця визвольних змагань українського народу. Просвіта, з нею і ціле українське громадянство мусить зрозуміти значіння тіловиховної праці. Вона не менше важна як ширення освіти і знання, бо поруч справність тіла виховує духа, вливає відвагу, розвиває почуття дисципліни й плекає силу волі. Цю дорогу землю приймає Просвіта як депозит, який у слушний час найдеться в найдостойнішому місці української нації.

З відспіванням „Гей у лузі...“ це рідке своєю красою і силою свято закінчилося.

Так українські лещетарі гідно започаткували ювилейні свята Просвіти.

Коли скінчаться боксерські скандали?

У львівській боксерській окрузі потуємо раз-у-раз якісь скандалики, вкорема, коли йде про змагання боксерів України. Організаційний балаган на рішних боксерських змаганнях у Львові, має вже свою виробленy погану марку. Неточність, недбайливість і т. д. це явища до яких потроли публика вже привикла. Одначе найгірше свідоцтво виставляє окрузі справа обсади суддів.

Як відомо, в неділю 20. ц. м. визначено на год. 7.30 вечором фінали боксерських мистецтв юніорів. Та у визначеній годині не було ще навіть лікарських оглядин, мало цього, не було ще навіть лікаря. Змагання почалися щойно по годині 8-ій вечором.

До фіналів дійшло кількох змагунів Стшельца — округа визначила немов на глум пунктовим суддею п. Буйнека офіціяльного тренера боксерів Стшельца. Ці два факти не потребують хіба пояснень.

З України вийшло трьох змагунів до фіналу, а саме Ощудляк (у легкій вазі) Левкович (у півсередній) і Помірко (у важкій вазі).

Ощудляк стрінувся у фіналі з д. добрим змагуном Чорних Вечорковським і програв заслужено на пункти. Інша річ, що якби Ощудляк почав був швидше фінішувати, то виснажений Вечорковський міг би був програти, бо й так при кінці був на долах.

Левкович (У) стрінувся з Радецьким (Стшелец) і на думку судді програв на пункти. Проти цього рішення протестувала не лиш українська публика, але й частина польської та жидівської. Левкович наступав увесь час і технічно перевищав противника на ціле небо. Лиш у першій рунді Радецький дорівнював Левковичові і то завдяки фізичній силі. Згодом, коли прийшла втома, Левкович робив із ним, що хотів і знову тільки завзята витревалість Радецького урятувала його перед нокавтом. У третій рунді Левкович панував безапеляційно на рінгу. Проти рішення пунктового судді Україна зголосила протест.

Помірко (У) стрінувся з Яшовським (Стшелец), з яким уже змагався раз підчас мистецького метчу. Тоді виступив був Помірко перший раз на рінгу. Від того часу слідно на ньому величезні зміни на краще. При дальшому витривалому і пильному тренінгу стане Помірко без сумніву одним із найкращих у цій вазі.

Помірко відразу пішов до наступу, не даючи Яшовському просто змоги до протиакції. Інший змагун, менше витривалий від Яшовського був би піддався по одній рунді. Він видужав до кінця, хоч Помірко ввесь час сильно бив. Остаточно високо на пункти виграв Помірко, який теж став мистцем юніорів.

Третя в тижні з черги стріча гаківнарів України.

Погонь — Україна 3:1 (2:0, 0:0, 1:1)

Третя з черги товариська стріча „України“, цим разом з „Погонею“, яка відбулася в суботу 19. ц. м. закінчилася некорисною програною нашої дружини. „Погонь“ виступила до цих змагань з волею реваншу і бажанням реабілітації за поразку у мистецтвах та не перебирала у засобах щоби свій перевести. З місця накинула вона гостру гру, густо переткану поганими фавлями. Україна самозновно розвинула отверту гру; змагуни йшли до кружка і на противника за мягко і в І. частині без захисту, що вповні використала „Погонь“ і з стріли Сабінського і Кожаньковського добуває двоє воріт. Місце Чури на воротах займає у другій терції Охримій. „Погонь“ розбиває найгрізнішого виступом — Марчишин (Сабінський києм розбиває йому голову). Гра стає від цього то вам'янистою перевагою „України“ однаке II-га частина кінчиться безворітно. Щойно у III. й терції. Липинський стрілює не до оборони по першім перебою добуває єдиних воріт для „України“. Ще кілька разів усміхається нашій дружині нагода вирівняти, а то й перемогти, одначе на перешкоді ставули нерви. Змагуни тратять в рішальних моментах кружок. Кілька хвилин перед кінцем „Погонь“ несподівано (не без вини нашої оборони) підвищує вислід до 3:1.

Таким чином „реванж“ „Погоні“ вдався, хоч і не дуже чесними засобами. Виграла „Погонь“, бо застосувала мудрішу тактику. Наші змагуни хотіли всі водночас стріляти ворота, забуваючи при тім про дефензиву. При тому щастя також відвернулося цим разом від України.

Україна II. — Гасмонея 4:1 (0:1, 2:0, 2:0)

Друга стріча резервової дружини „України“ за першенство В-клясы закінчилася заслуженою її перемогою. Гра жива і цікава при значній переваді наших юніорів, для яких ворота добули: Пацьків (2), Марковський і Муць.

Погонь — Чорні 1:1 (1:0, 0:1, :0).

Обі дружини грали в дещо ослаблених складах. Ворота для „Погоні“ здобув Сабінський, для „Чорних“ Ясінський II.

ФІНАЛИ ГАКІВКОВИХ МИСТЕЦТВ СВІТА

До фіналів закваліфікувалися Англія, Канада й Чехословаччина. Тому що Німеччина зайняла у своїй групі за Канадою, мистцем світа, друге місце, її теж допустили до фіналів.

Канада — Німеччина 1:0 (0:0 0:0 1:0).

У першій терції перевага Канади, у другій рівнорядна гра з деякою перевагою Німеччини. У третій терції гра стає дуже завзята і Канада здобуває в тому часі одинокі ворота.

Англія — Чехословаччина 1:0 (0:0 0:0 1:0).

Англія перемогла з великим трудом Чехословаччину, яка вспіла вдержати отверту гру. При кінці Чехословаччина мала змогу вирівняти, одначе Цетковський не трапив з 1 м. до пустих воріт. Англія здобула мистецтво Европи.

Швеція — Швайцарія 2:0 (1:0 0:0 1:0).

Несподівано виграла Швеція, яка здобула таким чином пяте місце. Швайцарія опинилася на шестім. Америка аж на семім.

Канада — Англія 3:1 (2:1 0:0 0:0).

Ця перемога запевнила канадійцям мистецтво світу.

Чехословаччина — Німеччина 3:0 (1:0 2:0 0:0).

Заслужена перемога Чехословаччини над німцями, які грали того дня знівечено слабо.

Мистецтво світа здобула знову Канада. Друге місце в турнірі і віцемистецтво світа здобула Англія. Третє місце і віцемистецтво Европи здобула Чехословаччина.

КОПАНИЙ МЯЧ

ХОЖУФ. Хожуф — Ґлівіц 5:1 (2:1).
КРАКІВ. Краковія — Стшелец (Хелмек) 4:2 (2:2).
КРАКІВ. Висла — Ґжегужецький СК. 10:0.
ЛІЛЬ. Північна Франція — Полуднева Польща 4:0 (1:0).

Спортові новинки.

Україна грає в четвер із Краковією. В четвер 24. ц. м. відбудеться у Львові довго вижиданий гаківковий метч за міжокружне мистецтво з Краковією, мистцем Польщі. Краковія приїде у своїм найкращім складі з Волковським, Мархевчиком і Ковальським. Цей метч почнеться у год. 8. вечором. Докладніші дані подамо в чергових числах.

Окружна Ліга вже за місяць починає грати. Цьогорічна кампанія змагань за першенство Окружної Ліги зачинається 27. березня. Всі дружини стрінуться в тій самій черзі, що осінню рунду, лиш зі зміною господарів. Тому перші змагання розіграє „Україна“ (27. III.) з „Коронею“ у Самборі. Точний калєндар розгривок подамо у слідуючому числі.

Гуцул — відомий воротар України, дістав звільнення з футбольної секції.

Інж. Палій, наш земляк, що живе у Празі, буде суддювати футбольні мистецькі метчі дружин чеської Державної Ліги. Перший метч Кладно — Шпарта Острава суддюватиме інж. Палій в неділю 27. II.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти“!

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Рада Карпатського Лещетарського Клюбу – Просвіті.

В неділю 20. ц. м. були ми свідками висококультурного та по своїй суті рідкого і зворушливого свята. Стежа українських лещетарів у складі 16 мужчин і одної жінки (в тому трьох членів Сокола-Батька, 3 членів спортової секції Центросоюзу та решта з КЛК) привезла у мистецькій срібній чаші, яку уфундував дир. В. Паньків, землю з дорогої нам Маркіянової Білої Гори в Підлиссі. Нетерпляче ждало їх приходу найчільніше українське громадянство Львова у кімнатах „Молодої Громади".

Година 6-а вечором. Ще їх нема. Нарешті наспіває телефонічне повідомлення, що стежа вже у Львові і за пів години буде на місці.

Прибули. В салі вижидання. І входять вони з лещетами під проводом свого провідника голови Ради КЛК дир. Панькова, який тримає в руках чашу. Паде короткий приказ „позір" і провідник стежі зголошує заступникові Сокола-Батька дир. Палієві число лещетарів, ціль для якої прибули й передає в його руки чашу, склавши на ній поцілунок. Дир. Палій приймає її зворушений і цілує її. Відтак у коротких щирих словах зясовує значіння цього акту вдячности тіловиховних установ супроти заслуженого Товариства „Просвіта" з нагоди його 70-ліття.

Дир. Палій звертається вкінці до голови Матірної Просвіти і вручає йому чашу. Голова Просвіти цілуючи, приймає її з рук заступника голови Сокола-Батька. Ці хвилини передачі були такі зворушливі, що в очах багатьох приявних заблестіли сльози. З уст голови Просвіти поплили слова подяки, слова щирі і глибокі думкою. У тих словах звернув він увагу на символічне значіння тієї святої землі, взятої з улюбленої Маркіяном, першим справжнім просвітянином, Підлисецької Гори. В цій землі зосереджені проміння ясного сонця відродження та сонця визвольних змагань українського народу. Просвіта, з нею і ціле українське громадянство мусить зрозуміти значіння тіловиховної праці. Вона не менше важна як ширення освіти і знання, бо поцри справність тіла виховує духа, вливає відвагу, розвиває почуття дисципліни й плекає силу волі. Цю дорогу землю приймає Просвіта як депозит, який у слушний час найдеться в найдостойнішому місці української нації.

З відспіванням „Гей у лузі..." це рідке своєю красою і силою свято закінчилося.

Так українські лещетарі гідно започаткували ювилейні свята Просвіти.

Коли скінчаться боксерські скандали?

У львівській боксерській окрузі нотуємо раз-у-раз якийсь скандалик, зокрема, коли йде про змагання боксерів України. Організаційний балаган на ріжних боксерських імпрезах у Львові, має вже свою вироблену погану марку. Неточність, недбайливість і т. д. це явища до яких потрохи публика вже привикла. Одначе найгірше свідоцтво виставляє окрузі справа обсади суддів.

Як відомо, в неділю 20. ц. м. визначено на год. 7.30 вечором фінали боксерських мистецтв юніорів. Та у визначеній годині не було ще навіть лікарських оглядин, мало цього, не було ще навіть лікаря. Змагання почалися щойно по годині 8-ій вечором.

До фіналів дійшло кількох змагунів Стшельца — округа визначила немов на глум пунктовим суддею п. Вуйціка офіціяльного тренера боксерів Стшельца. Ці два факти не потребують хіба пояснень.

З України зайшло трьох змагунів до фіналу, а саме Ощудляк (у легкій вазі) Левкович (у півсередній) і Помірко (у важкій вазі).

Ощудляк стрінувся у фіналі з д. добрим змагуном Чорних Вечорковським і програв заслужено на пункти. Інша річ, що якби Ощудляк почав би був швидше фінішувати, то виснажений Вечорковський міг би був програти, бо й так при кінці був на дошках.

Левкович (У) стрінувся з Радецьким (Стшелец) і на думку судді програв на пункти. Проти цього рішення протестувала не лиш українська публика, але й частина польської та жидівської. Левкович наступав увесь час і технічно перевищав противника на ціле небо. Лиш у першій рунді Радецький дорівнював Левковичові і то завдяки фізичній силі. Згодом, коли прийшла втома, Левкович робив із ним, що хотів і знову тільки залізна витревалість Радецького урятувала його перед нокавтом. У третій рунді Левкович панував безапеляційно на рінгу. Проти рішення пунктового судді Україна зголосила протест.

Помірко (У) стрінувся з Яшовським (Стшелец), з яким уже змагався раз підчас мистецького метчу. Тоді виступав був Помірко перший раз на рінгу. Від того часу слідно на ньому величезні зміни на краще. При дальшому витривалому і пильному тренінгу стане Помірко без сумніву одним із найкращих у цій вазі.

Помірко відразу пішов до наступу, не даючи Яшовському просто змоги до протиакції. Інший змагун, менше витривалий від Яшовського був би піддався по одній рунді. Він видужав до кінця, хоч Помірко ввесь час сильно бив. Остаточно високо на пункти виграв Помірко, який теж став мистцем юніорів.

Третя в тижні з черги стріча гаківнарів України.

Погонь — Україна 3:1 (2:0, 0:0, 1:1)

Третя з черги товариська стріча „України", цим разом з „Погонею", яка відбулася в суботу 19. ц. м. закінчилася некорисною програною нашої дружини. „Погонь" виступила до цих змагань з волею реваншу і бажанням реабілітації за поразку у мистецтвах та не перебираючи у засобах пляна свій переводила. З місця накинула вона гостру гру, густо переплітану поганими фавлями. Україна самовпевно розвинула отверту гру; змагуни йшли до кружка і на противника за мягко і в І. частині без завзяття, що зновь використала „Погонь" і в. стрілів Сабінського і Кожельовського добуває двоє воріт. Місце Чури на воротах займає у другій терції Овраний. „Погонь" розбиває найгрізнішого напасника — Марища (Сабінський кийком розбиває йому голову). Гра стає під щораз то виразнішою перевагою „України" одначе ІІ-та частина кінчиться безворітно. Щойно у ІІІ-ій терції, Лащинський стрілом не до оборони по гарнім перебою добуває одинокі ворота для „України". Ще кілька разів усміхається нашій дружині нагода вирівняти, а то й перемогти, одначе на перешкоді станули нерви. Змагуни тратять в рішальних моментах кружок. Кілька хвилин перед кінцем „Погонь" несподівано (не без вини нашої оборони) підвищує вислід до 3:1.

Таким чином „реванж" „Погоні" вдався, хоч і не дуже чистими засобами. Виграла „Погонь", бо застосувала мудрішу тактику. Наші змагуни хотіли всі сьломіць стріляти ворота, забуваючи при тім про дефензиву. При тому щастя також відвернулося цим разом від України.

Україна ІІ. — Гасмонея 4:1 (0:1, 2:0, 2:0)

Друга стріча резервової дружини „України" за першенство В-кляси закінчилася заслуженою її перемогою. Гра жива і цікава при замітній перевазі наших юніорів, для яких ворота добули: Паньків (2), Марковський і Муць.

Погонь — Чорні 1:1 (1:0, 0:1, :0).

Обі дружини грали в дещо ослаблених складах. Ворота для „Погоні" здобув Сабінський, для „Чорних" Ясінський ІІ.

ФІНАЛИ ГАКІВКОВИХ МИСТЕЦТВ СВІТА

До фіналів закваліфікувалася Англія, Канада й Чехословаччина. Тому що Німеччина зайшла у своїй групі за Канадою, мистцем світа, друге місце, її теж допустили до фіналів.

Канада — Німеччина 1:0 (0:0 0:0 1:0).

У першій терції перевага Канади, у другій рівнорядна гра з деякою перевагою Німеччини. У третій терції гра стає дуже завзята і Канада здобуває в тому часі одинокі ворота.

Англія — Чехословаччина 1:0 (0:0 0:0 1:0).

Англія перемогла з важким трудом Чехословаччину, яка вспіла вдержати отверту гру. При кінці Чехословаччина мала змогу вирівняти, одначе Цетковський не трапив з 1 м. до пустих воріт. Англія здобула мистецтво Европи.

Швеція — Швайцарія 2:0 (1:0 0:0 1:0).

Несподівано виграла Швеція, яка здобула таким чином пяте місце. Швайцарія найшлася на шестім, Америка аж на семім.

Канада — Англія 3:1 (3:1 0:0 0:0).

Ця перемога запевнила канадійцям мистецтво світу.

Чехословаччина — Німеччина 3:0 (1:0 2:0 0:0).

Заслужена перемога Чехословаччини над німцями які грали того дня виїмково слабо.

Мистецтво світа здобула знову Канада. Друге місце в турнірі і віцемистецтво світа здобула Англія. Третє місце і віцемистецтво Европи здобула Чехословаччина.

КОПАНИЙ МЯЧ

ХОЖУФ. **Хожуф — Ґлівіц 5:1 (2:1).**

КРАКІВ. **Краковія — Стшелєц (Хелмек) 4:3 (2:2).**

КРАКІВ. **Висла — Ґжегужецький СК. 10:0.**

ЛІЛЬ. **Північна Франція — Полуднева Польща 4:0 (1:0).**

Спортові новинки.

Україна грає в четвер із Краковією. В четвер 24. ц. м. відбудеться у Львові довго вижиданий гаківковий метч за міжокружне мистецтво з Краковією, мистцем Польщі. Краковія прийде у своїм найкращім складі з Волковським, Мархевчиком і Ковальським. Цей метч почнеться у год. 8. вечором. Докладніші дані подамо в чергових числах.

Окружна Ліґа вже за місяць починає грати. Цьогорічна кампанія змагань за першенство Окружної Ліґи зачинається 27. березня. Всі дружини гратимуть в тій самій черзі, що осінню рунду, лиш зі зміною господарів. Тому перші змагання розіграє „Україна" (27. ІІІ.) з „Короною" у Самборі. Точний календарець розгривок подамо у слідуючому числі.

Ґуцул — відомий воротар України, дістав викреслення з футбольної секції.

Інж. Палій, наш земляк, що живе у Празі, буде суддювати футбольні мистецькі метчі дружин чеської Державної Ліґи. Перший метч Кладно — Шлєська Острава суддюватиме інж. Палій в неділю 27. ІІ.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

У четвер загальне голосування над новою румунською конституцією?

Як говорять у букарештенських політичних колах, у четвер 24. ц. м. уряд піддасть проєкт нової конституції під загальне голосування.

До Анкари виїхав на конференцію Балканської Антанти віцеміністр Петреско; міністр закордонних справ Татареску занятий підготовою нової конституції.

ПЕРШЕНСТВО РУМУНСЬКОГО НАРОДУ — І ПРАВА МЕНШИН.

Агенція Радор повідомляє: В урядовому дневнику появився текст нової румунської конституції. Вона признає румунському народові першенство в державі, зясовує права й обовязки громадян, скріплює авторитет держави. Вона передбачує гарантії для парляментаристів і суворі кари для дефравдантів, що спроневірюють публичний гріш. **Селянам признано право землі, яку вони дістануть шляхом вивласнення.** Держава перебере всі копальні, признаючи їхнім власникам справедливу участь у чинах і концесіях. **Етнічним меншинам, що від віків живуть у Румунії, запевнено рівні права.**

—o—

Не маємо довіря до шкільної політики міністра освіти.

ПРОМОВА ПОС. ВОЛОДИМИРА КУЗЬМОВИЧА НА ПЛЕНУМІ СОЙМУ ДНЯ 18-ГО ЛЮТОГО 1938 Р. ПРИ ДЕБАТІ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ВІРОІСПОВІДАНЬ ТА ОСВІТИ

(В скороченні).

Один з українських послів сказав на буджетовій комісії, що українське державне шкільництво не існує. Це не переборщення, хоч і це в дечому упрощує проблему. Бо на місці, де повинно бути в суспільному організмі українське державне шкільництво, є рана, яка дразнить оба громадянства, витворює безупинний стан боротьби, стан „екс лекс" та викликує в українському громадянстві безнадійність і невіру, що може воно в легальній боротьбі поправити свою долю.

Проблема шкільництва може мати кілька аспектів: матеріяльний, стан посідання, далі зміст, себто функцію шкільництва у його впливі на громадянство, врешті можливости його розвитку.

Перші дві справи нераз порушували в соймі, але хочу і сьогодні торкнутися двох тем з тієї ділянки у звязку з виступами інших послів. Передусім зауважую, що торкається стану посідання українського державного шкільництва, що дані, оголошені у праці проф. Ромера п. н. „Польський стан посідання на південному сході Річипосполитої" — неправдиві. Хоч пп. сен. Павликовський, інж. Палій і проф. Кубійович прилюдно опрокинули твердження проф. Ромера, вони далі є „науковою" підставою для ріжних відчитів про „українську небезпеку", далі є товчком для протиукраїнського вітру. Не маючи часу, наведу тільки один приклад „точности" проф. Ромера. Опираючись на офіційній статистиці, він пише „з жахом", що від 1924 до 1925 року стан польського шкільництва упав з 2.598 на 2.261, натомість стан українських і українсько-польських шкіл піднісся. Тимчасом у 1930/31, згідно з цим самим джерелом, яке опісля проф. Ромер цитує, стан польських шкіл у 1930/31 р. був 2.663, українських 136, а утраквістичних 1.919. Але цих чисел проф. Ромер не подає, а вони саме істотні. Бо саме утраквістичне шкільництво повстало в 90 проц. з ліквідації українського, а лише в 10% з ліквідації польського. І це було перед 7-ми літами. Сьогодні стан посідання українського шкільництва ще гірший.

Друга справа, яку хочу порушити мимохідь, у звязку з промовою пос. Гофмана, — це шкільні програми. Візьмім напр. історію. У „Вказівках навчання", читаємо у програмах для гімназій, опрацьованих перед кількома роками: „Відомости про минуле і культуру національних меншин повинні збуджувати серед польської молоді цікавість до культури меншин і пошану для неї". Цих цілей у програмах для ліцеїв уже не бачимо. У питаннях, довкола яких групується **наука** історії, всесвітньої і польської, не знаходимо історії Сходу, як окремої проблеми, не стрічаємо ані разу навіть назви Україна, її боротьби з Москвою і питання національного відродження українців. На українське питання дивляться тут як на терен для польської експанзії. Навіть такі моменти, як політичну співпрацю України і Польщі (напр. короля Данила з Лешком Білим, Мазепи з королем Ліщинським) поминули, поминули теж Петлюру і його ролю в новітній добі Польщі. Не знаю, як на основі тієї програми польська молодь може виробити собі пошану до української культури й українського народу. Вона може тільки мати до нього почування легковаження і думати про нього, як про терен своєї експанзії та кольонізації.

Поминаю справу українського державного середнього і фахового шкільництва, нереактивування тернопільської гімназії, компромітуючу справу катедри історії української літератури в університеті у Львові, ліквідацію 12-ти українських катедр теж у Львові. Хочу проаналізувати причини, чому сьогодні в українському громадянстві панує стан безнадійности, чи можна в легальній боротьбі добитися побільбільшення українського шкільництва.

На це зложилася ціла низка причин. Перша з них — це утраквізм у вселюдному шкільництві. В цьому питанні перемішані справи засадничі з незасадничими. Засаднича справа — це утраквізм як засіб навчання у школі, незасаднича — твердження, що він зближує польську і українську молодь та має на меті добре вивчення державної мови. Отож стверджую, що українське громадянство готове дискутувати, як розвязати проблему сітки шкіл на мішаному терені, а навіть проблему співжиття польської і української молоді. **Українська суспільність готова понести більші тягарі для створення рівнобіжних кляс чи комплетів при школах для української молоді. Але воно ніколи не погодиться на утраквізм у школах. Неправда, немовби він служив для того, щоби зблизити дітей обох громадянств. Колиб це було його ціллю, то чому польська молодь користає тільки з польських шкіл? Ще бувший міністр В. Єнджеєвич сказав, що понад 80% польських дітей учиться у польських школах, а 90% українських у школах утраквістичних або польських.** Деж тут та ціль утраквізму? Зрештою і польське громадянство ніколи не погодиться на утраквізм тому, бо цей засіб навчання сьогодні шна педагогічна думка відкидає як шкідливий для умового розвитку дитини. Відомі педагоги і вчені є проти утраквізму. Люксембурський конгрес з 1929. р. приняв резолюцію, яка відкидає утраквізм. Цю педагогічну правду знає польське громадянство, але знає теж і українське. І тому воно відкидає його з усією рішучістю, як засіб навчання для громадян третьої кляси, як шлях до павперизації і відвалювання молоді від рідних джерел культури.

Друга причина, чому державне українське шкільництво є раною на тілі українського громадянства, це просто неймовірний хаос, який панує у програмах і мові навчання вселюдних шкіл. Найчастішим типом є тут польська школа. За те українські й утраквістичні школи по закону, переважно ніколи не є українськими чи утраквістичними в дійсности. Мова навчання залежить передусім від управителів і інспекторів та часто незгідна з рішеннями кураторії. Мало цього! Є около 800 шкіл, в яких навіть рішення кураторії щодо мови навчання не відповідають правному станові. У кількох випадках Найвищий Адміністраційний Трибунал зніс рішення кураторії, але вони є далі для сотень шкіл підставою для того, яка має бути в них мова навчання. Не вважаючи на наші інтервенції, шкільна влада не хоче цієї справи поправити, а бувший куратор проголосив прилюдно, що це просто неможливе, бо рішень щодо мови навчання, які треба би перевірити, є около 2.500.

Тут можлива тільки ініціятива українського громадянства, вона-ж можлива тільки на основі закону Грабського. І українське громадянство справді його використовує, хоч він вже у своїй кодифікації є для українців крайню несправедливий. Досі в 4-ох шкільних плебісцитах около 300.000 батьків оптувало за українською мовою у школі. Цього не можна назвати політичною акцією, це велитенський, що йде з самої істоти національної душі, гін українського народу, щоб мати школу з рідною мовою навчання. Тимчасом і в цій акції українське громадянство стрічало безліч шикан. Її окреслили як політичну, розвязали товариство „Рідна Школа" в Вороцові, загрозили розвязанням Рідної Школи у Львові. Загрозили за плебісцитову акцію, хоч цю саму акцію ведуть анальогічні польські товариства, як Т. Ш. Л. і хоч Рідна Школа має право, на підставі статуту, пояснювати українському громадянству закон Грабського.

Не маючи змоги навіть вичислити тієї безлічи шикан, подам тільки деякі їх типи. Отож типом, який найбільше дразнить, є розпорядки кураторії, що не мають правної підстави, та які по довгих роках зносить Найвищий Адміністраційний Трибунал. Просто клясичний є тип останнього розпорядку львівської кураторії. Згідно з розпорядком Президента Річипосполитої з дня 19-го листопада 1930 р. зміна мови навчання може прийти не раніше як по 7-ми літах, рахуючи від дати, коли стало правосильним останнє рішення. Отож львівська Кураторія зарядила, що тільки у тих місцевостях можна робити плебісцит, в яких рішення щодо зміни мови навчання стало правосильним тільки впродовж шкільного року 1931/32. Ніякі інші, ані передтим, ані потім. Очевидно ця інтерпретація незгідна з духом закону і вона відразу довела до абсурду. Хочу на один такий куріоз звернути увагу високого Сойму. У чортківському повіті, згідно з інформаціями старости, три громади перевели у себе плебісцит. Але інспекторат відкинув декларації в усіх трьох громадах, покликуючись на наведену інтерпретацію Кураторії. Тому, що в одній із тих громад минув 7-літній речинець у квітні 1937 р., а в двох других минає у травні 1938 р., виходить, що у першій не можна робити плебісциту, бо почалась нова семилітка, а у довх других теж ні, бо не покінчилась стара. Аналізуючи рішення інспектора, яке є однакове для всіх трьох громад, виходить, що єдиний речинець для переведення плебісциту це дванацята година в ночі при зміні семиліток, ані секунду раніше, ані секунду пізніше. Безперечно Найвищий Адміністраційний Трибунал знесе і цей куріоз, бо ми його заскаржимо. Але хто несе відповідальність за несправедливість, яку цей розпорядок викликав, за нові тисячні стани „екс лекс", які він був створив?

В коротких словах хочу порушити ще два питання у звязку з нинішньою промовою п. міністра освіти. Перше — це т. зв. льояльність. Безперечно, що питання льояльности не може бути відірване від дійсности. Належу до однодумців з таким українським політичним поглядом, який змагає погодити українську національну рацію з польською державною, та хоче розвязати питання національного і культурного розвитку українського народу у рямцях польської держави. Отож стверджую, що ресорт міністерства Віроісповідань і Освіти нівечить всякі зусилля тієї політичної думки.

Друге: п. міністр згадав ще раз про справу, так дуже в цьому високому Соймі перебільшену і звязану з особою Митрополита Шептицького. Стверджую ще раз з цілою рішучістю, що за наслідки того, що польська сторона вела справу Йордану надто незручно, рішко та не рахуючись

в дійсністю — Митрополит Шептицький не несе ніякої відповідальности.

У висновках, стверджую, що політика міністерства Віроісповідань і Освіти не проявляє у відношенні до українців достаточної ініціятиви, щоби ненормальний стан поправити. Не має теж консеквентного пляну, щоби привернути на відтинку державного українського шкільництва правний стан, який відповідав би бодай мінімальним потребам українського громадянства. Міністерство дає вільну руку нижчим органам державної влади і наслідком цього повстав сучасний безнадійний хаос і довільність, наступив стан завзятої боротьби, який підриває елементарні засади правовости, та не дає поля для спокійної емуляції культур. Наслідком цього — в імени Української Парляментарної Репрезентації — заявляю, що не маємо довіря до шкільної політики п. міністра Свентославського у відношенні до українців.

Студентство і „Равт Преси".

Високоповажаний Пане Редакторе!

Просимо не відмовити нам вмістити на сторінках Вашого цінного часопису ось-таку заяву:

Виділ Т-ва Українських Студентів Львівської Політехніки „Основа" осуджує поведінку тих членів Т-ва, що в дні 12 ц. м. брали участь у безвідповідальному пікетуванні Равту Преси з групою, яка подала себе за представників української студентської молоді. Одночасно заявляє, що згаданого інциденту не інспірував, про його планування не знав та що йому такий спосіб поведінки осоружний.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА „ОСНОВА":

Олесницький Роман, голова. **Кривенко Мирослав**, секретар.

Димісія мін. Ідена.

Міністр закордонних справ Великої Британії Іден подався до димісії, бо він не погоджувався з прем. Чемберленом щодо умовин англьо-італійського порозуміння. На його думку Англія не повинна погодитись на переговори з Італією, доки ця остання не відкличе своїх добровольців з Еспанії. Крім того на димісію Ідена мали мабуть вплив розбіжности у його та Чемберленових поглядах на взаємини Англії з Німеччиною та Італією.

ПЕРЕД КРІЗОЮ БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Вся британська преса прощає Ідена з жалем, висловлюючи надію, що він ще вернеться до уряду правдоподібно до іншого ресорту.

На нинішньому засіданні палати громад мін. Іден подасть причину своєї димісії, опісля зложить заяву прем. Чемберлен. На тому тлі певно розвинеться дискусія, що може захитати теперішній уряд. Мін. Іден має в парляменті та в партії дуже багато прихильників, але мабуть більшість підтримає премієра.

—o—

По широкому світі.

Ірляндсько-британські переговори знову починаються нині; вони входять у вирішну стадію.

Румунське міністерство дозволяє на перехід на православя лише жидам, що правно дістали румунське громадянство.

Новий аргентинський президент Ортіз і його заступник Кастільйо зложили присягу.

У Франції зреформовано цивільний кодекс у тому напрямі, що жінці признано повні особисті права, увільнюючи її з-під влади чоловіка.

В Австрії дійшло до поважних сутичок між націонал-соціялістами і членами „патріотичного фронту" та робітниками. До найповажніших інцидентів дійшло у Відні, де поліція обсадила важніші будинки.

✝ Посмертні згадки.

О. Никола Стрільбицький, парох у Зарудцях, помер в 67. році життя, і 38. році священства. Похорон відбудеться дня 22. лютого в Зарудцях.

Листування Редакції.

Хв. Виділ Читальні „Просвіти", Ярчів Новий: Допис запізно одержаний, тому не використаємо.

Вп. Дописувачеві в Бевзі: Перша частина допису спізнена, тому її не поміщаємо.

Англійська преса про українську справу.

„Манчестер Гардіян" з 11-го лютого ц. р. (тижневе видання) умістив довгу статтю про положення українців у Польщі та про їх домагання. Автор статті стверджує, що в останньому часі українська справа знову висувається на головне місце у внутрішніх справах Польщі. В 1935-ому році обі сторони зробили спробу наладнати взаємини, але ця спроба залишилася без наслідків.

У дальшій частині статті мова про домагання українців, які автор ділить на „нагальні" та „дальші". До нагальних зараховує: виконання закону Грабського у справі шкільництва, приверненя української мови навчання у школах, створення українського університету у Львові, допущення українців до державної служби, припинення кольонізації і т. д. До „дальших": заведення територіяльної автономії з власним соймом та українською територіяльною армією.

(Укбюро, Льондон.)

Новий політичний процес у Золочеві.

25-ох молодих українців перед судом присяглих.

В понеділок 25. ц. м. почався перед судом присяглих у Золочеві новий політичний процес проти 25-ох молодих українців з Радехівщини, що є лише черговою фазою відомого процесу проти 30-ох молодих українців з Радехівщини.

На лаві підсудних засіли: **1) Богдан Казанівський, 22-літній кооператор з Радехова**, засуджений в попередньому процесі на 12 років вязниці; **2) Іван Тимчишин, 24літній абс. гімн з Завидча; 3) Іван Войтович, 24 л. рільник з Завидча; 4) Іван Сохацький, 27. л. зарібник з Завидча; 5) Михайло Ферунець, 24. л. рільник з Завидча; 6) Михайло Тупиця, 23. л. кравець із Дмитрова; 7) Семен Патан, 26. л. рільник з Завидча; 8) Павло Олендій, 22. л. рільник з Завидча, 9) Осип Місюрка, 27. л. рільник з Завидча; 10) Яцко Маціборський, 25. л. рільник з Завидча; 11) Данило Палійчук. 26. л. рільник з Завидча; 12) Григор Березюк, 25. л. рільник з Куликова; 13) Петро Ільчук, 19. л. робітник з Куликова; 14) Іван Дідик, 24. л. рільник з Барилова; 15) Микола Токарський, 18. л. рільник з Барилова; 16) Тимотей Олійник, 20. л. у Барилові; 17) Володимир Шостак, 26. л. рільник з Миколаєва; 18) Ігор Голодрига, 21. л. рільник з Миколаєва; 19) Іван Мартишук, 20 л. рільник з Миколаєва; 20) Максим Мотовило, 24. л. зарібник з Миколаєва; 21) Іван Мартишук, зв. „Дубенський", 29. л. зарібник з Миколаєва; 22) Михайло Хомляк, зв. „Цибульський", 21. л. рільник з Руденка Ляцького; 23) Володимир Білостоцький, 25. л. рільник з Руденка Руського; 24) Іван Шашковський, 24. л. рільник з Лашкова і 25) Павло Федун, 22. л. рільник з Куликова.**

Усіх присутніх, крім першого Б. Казанівського, притягнув прокуратор до відповідальности за злочин державної зради з ст. 97. к. к. за приналежність до ОУН. Усі підсудні перебувають у вязниці від травня м. р. Крім того підс. Яцка Маціборського і Григора Березюка прокуратор обвинувачує ще в тому, що вони внаслідок підпалу стирти збіжжя Адольфа Целермаєра в Миколаєві вночі з 21. на 22. квітня 1937. р., спричинили небезпеку пожежі; підс. Б. Казанівського та Ів. Войтовича в тому, що вони намовили обох підсудних до підпалу стирти збіжжя Целермаєра; підс. С. Патана та О. Місюрку в тому, що вони переховували набої до кріса, а С. Патан мав військовий кріс системи „Манліхер".

Трибуналові проводить суддя **Понуркевич**, обвинувачує прок. **М. Бартель.** Підсудних боронять такі адвокати зі Золочева: **д-р В. Безпалко, д-р Г. Пендик і д-р Ю. Струсевич.**

Японська офензива в північному Китаю.

Як подає Райтер, японці почали великий наступ у північно-західних провінціях. У провінції Шансі вирушили вони трьома кольонами на південь. Права кольона зайняла місто Фенгіян, середуща кольона наступає на місто Лінфенґ (теперішню столицю місцевого уряду провінції Шансі, ліва кольона йде здовж гірського хребта Тайган рівнобіжно до залізничого шляху Пекін—Ганкав у напрямі на місто Тінгіянкуан. Там мабуть стрінеться вона з японськими силами, що йдуть у західному напрямі від міста Аніян, у північній частині провінції Гонан. **Після опанування провінції Шансі японські війська підуть на захід, на провінцію Кансу і Нінгсіян, щоби перетяти всякий звязок між Китаєм і СССР.**

В північній частині провінції Гонан заняли японці місто Сінсіян на шляху Пекін—Ганков, проганяючи китайців на північний беріг Жовтої Ріки. На залізничому шляху Пекін—Ганков та у провінції Шансі згинуло від 10. п. м. коло 30.000 китайських вояків.

НОВИНКИ.

— **Комітет** Брат-братові та Союз Українок Емігранток улаштовують **Традиційні Наддніпрянські Запусти** в неділю 6. березня ц. р. в год. 8 вечір у клюбі „Молодої Громади", вул. Костюшка 1. I. п. В буфеті правдиві українські закуски і приставки — млинці, борщ, пиріжки та інші присмаки. 434 1-2

— **Наближається час Шевченківських поминків** У цілому краю відбуваються концерти й академії. Диригенти хорів по містах і селах клопочуться програмою. Хто має під рукою „Великий Співаник Червоної Калини", найде в ньому все, чого шукає. Збірник найкращих пісень історичних, обрядових, побутових, стрілецьких, на хори жіночі, мужеські й мішані — 225 пісень. Репертуар на 25 і більше концертів. Тверда, претирна оправа, ціна всього зол. 28.50, з портом і опакуванням зол. 29.50. Для членів „Червоної Калини" зол. 23.50. Замовляйте „Великий Співаник Ч. К." Відібете собі його ціну при нагоді кожного концерту, а без нього не обійтись ні одному хорові, ні товариству, в селі, чи місті. — Адреса: „Червона Калина", Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скр. ч. 43. 418 —6

— **Полісся у духовій та матеріяльній культурі.** Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ, улаштовує в місяці березні у салях цьогож музею етнографічну виставу „Полісся", получену з низкою вечорів, присвячених Поліссю у всіх його культурних виявах. Відкриття виставки відбудеться в неділю 6. III. вполудне, речинці та програму окремих вечорів подамо пізніше.

— **Найкраще** проведете останню карнавалову ніч 5. березня на Великих Вечерницях Основи, в салях Союзу Залізничників при вул. Кентшинського 54—56. 173

— **30-ліття Українського Клюбу в Харбіні.** Дня 20. січня 1938. р. минуло 30 років від оснування Українського Клюбу у Харбіні, що став головним центром українського національного життя на Далекому Сході. Метою клюбу було поширення національної свідомости та культурно-освітня і допомогова діяльність між українцями на Далекому Сході. З хвилиною вибуху національної революції на Україні в 1917. р. члени Українського Клюбу причинилися у значній мірі до розвитку українського національного руху на Далекому Сході. Тоді теж Український Клюб придбав величавий Народній Дім у Харбіні, де відкрито українську гімназію та народню школу. Першим головою Українського Клюбу був Д. Панченко, секретарем І. Лисуненко.

— **Румунський часопис українською мовою.** У Чернівцях почала видавати румунська націонал-християнська партія Буковини і Марамороші часопис українською мовою п. н. „Християнське Слово". Часопис редагує комітет румунської молоді при співпраці українців. Напрям часопису протижидівський і протикомуністичний. Один із провідників румунської молоді Филимон Кирдей у статті п. н. „Спільне

з дійсністю — Митрополит Шептицький не несе ніякої відповідальности.

У висновках, стверджую, що політика міністерства Віроісповідань і Освіти не проявляє у відношенні до українців достаточної ініціятиви, щоби ненормальний стан поправити. Не має теж консеквентного пляну, щоби привернути на відтинку державного українського шкільництва правний стан, який відповідав би бодай мінімальним потребам українського громадянства. Міністерство дає вільну руку нижчим орґанам державної влади і наслідком цього повстав сучасний безнадійний хаос і довільність, наступив стан завзятої боротьби, який підриває елементарні засади правовости, та не дає поля для спокійної емуляції культур. Наслідком цього — в імени Української Парляментарної Репрезентації — заявляю, що не маємо довіря до шкільної політики п. міністра Свентославського у відношенні до українців.

Студентство і „Равт Преси".

Високоповажаний Пане Редакторе!

Просимо не відмовити нам вмістити на сторінках Вашого цінного часопису ось-таку заяву:

Виділ Т-ва Українських Студентів Львівської Політехніки „Основа" осуджує поведінку тих членів Т-ва, що в дні 12 ц. м. брали участь у безвідповідальному пікетуванні Равту Преси з групою, яка подала себе за представників української студентської молоді. Одночасно заявляє, що згаданого інциденту не інспірував, про його плянування не знав та що йому такий спосіб поведінки осоружний.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА „ОСНОВА":

Олесницький Роман, голова. **Кривенко Мирослав,** секретар.

Демісія мін. Ідена.

Міністр закордонних справ Великої Британії Іден подався до демісії, бо він не погоджувався з прем. Чемберленом щодо умовин англьо-італійського порозуміння. На його думку Англія не повинна погодитись на переговори з Італією, доки ця остання не відкличе своїх добровольців з Еспанії. Крім того на демісію Ідена мали мабуть вплив розбіжности у його та Чемберленових поглядах на взаємини Англії з Німеччиною та Італією.

ПЕРЕД КРІЗОЮ БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Вся британська преса прощає Ідена з жалем, висловлюючи надію, що він ще вернеться до уряду правдоподібно до іншого ресорту.

На нинішньому засіданні палати громад мін. Іден подасть причину своєї демісії, опісля зложить заяву прем. Чемберлен. На тому тлі певно розвинеться дискусія, що може захитати теперішній уряд. Мін. Іден має в парляменті та в партії дуже багато прихильників, але мабуть більшість підтримає премієра.

—o—

По широкому світі.

Ірляндсько-британські переговори знову починаються нині; вони входять у вирішну стадію.

Румунське міністерство дозволяє на перехід на православя лише жидам, що правно дістали румунське громадянство.

Новий аргентинський президент Ортіз і його заступник Кастільйо зложили присягу.

У Франції зреформовано цивільний кодекс у тому напрямі, що жінці признано повні особисті права, увільнюючи її зпід влади чоловіка.

В Австрії дійшло до поважних сутичок між національ-соціялістами і членами „патріотичного фронту" та робітниками. До найповажніших інцидентів дійшло у Відні, де поліція обсадила важніші будинки.

✝ Посмертні згадки.

О. Никола Стрільбицький, парох у Заруддях, помер в 67. році життя, і 38. році священства. Похорон відбудеться дня 22. лютого в Заруддях.

Листування Редакції.

Хв. Виділ Читальні „Просвіти", Ярчів Новий: Допис сильно спізнений, тому не використаємо.

Вп. Дописувачеві в Белзі: Перша вістка дуже спізнена, тому її не помістимо.

Анґлійська преса про українську справу.

„Менчестер Гардіян" з 11-го лютого ц. р. (тижневе видання) умістив довгу статтю про положення українців у Польщі та про їх домагання. Автор статті стверджує, що в останньому часі українська справа знову висувається на головне місце у внутрішніх справах Польщі. В 1935-ому році обі сторони зробили спробу наладнати взаємини, але ця спроба залишилася без наслідків.

У дальшій частині статті мова про домагання українців, які автор ділить на „наглі" та „дальші". До наглих зараховує: знесення закону Грабського у справі шкільництва, привернення української мови навчання у школах, створення українського університету у Львові, допущення українців до державної служби, припинення кольонізації і т. д. До „дальших": заведення територіяльної автономії з власним соймом та українською територіяльною армією.

(Укбюро, Льондон.)

Новий політичний процес у Золочеві.

25-ох молодих українців перед судом присяглих.

В понеділок 25. ц. м. почався перед судом присяглих у Золочеві новий політичний процес проти 25-ох молодих українців з Радехівщини, що є лише черговою фазою відомого процесу проти 30-ох молодих українців з Радехівщини.

На лаві підсудних засіли: **1) Богдан Казанівський, 22-літній кооператор з Радехова, засуджений в попередньому процесі на 12 років вязниці; 2) Іван Тимчишин, 24літній абс. гімн з Завидча; 3) Іван Войтович, 24 л. рільник з Завидча; 4) Іван Сохацький, 27. л. зарібник з Завидча; 5) Михайло Ферунець, 24. л. рільник з Завидча; 6) Михайло Тупиця, 23. л. кравець із Дмитрова; 7) Семен Патан, 26. л. рільник з Завидча; 8) Павло Олендій, 22. л. рільник з Завидча, 9) Осип Місюрка, 27. л. рільник з Завидча; 10) Яцко Маціборський, 25. л. рільник з Завидча; 11) Данило Палійчук, 26. л. рільник з Завидча; 12) Григор Березюк, 25. л. рільник з Куликова; 13) Петро Ільчук, 19. л. робітник з Куликова; 14) Іван Дідик, 24. л. рільник з Барилова; 15) Микола Токарський, 18. л. рільник з Барилова; 16) Тимотей Олійник, 20. л. у Барилові; 17) Володимир Шостак, 26. л. рільник з Миколаєва; 18) Ігор Голодрига, 21. л. рільник з Миколаєва; 19) Іван Мартищук, 20 л. рільник з Миколаєва; 20) Максим Мотовило, 24. л. зарібник з Миколаєва; 21) Іван Мартищук, зв. „Дубенський", 29. л. зарібник з Миколаєва; 22) Михайло Хомляк, зв. „Цибульський", 21. л. рільник з Руденка Ляцького; 23) Володимир Білостоцький, 25. л. рільник з Руденка Руського; 24) Іван Шанковський, 24. л. рільник з Лашкова і 25) Павло Федун, 22. л. рільник з Куликова.**

Усіх присутних, крім першого Б. Казанівського, притягнув прокуратор до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97. к. к. за приналежність до ОУН. Усі підсудні перебувають у вязниці від травня м. р. Крім того підс. Яцка Мацюорського і Григора Березюка прокуратор обвинувачує ще в тому, що вони внаслідок підпалу стирти збіжжя Адольфа Целермаєра в Миколаєві вночі з 21. на 22. квітня 1937. р., спричинили небезпеку пожежі; підс. Б. Казанівського та Ів. Войтовича в тому, що вони намовили обох підсудних до підпалу стирти збіжжя Целермаєра; підс. С. Патана та О. Місюрку в тому, що вони переховували набої до кріса, а С. Патан мав військовий кріс системи „Манліхер".

Трибуналові проводить суддя **Понуркевич,** обвинувачує прок. **М. Бартель.** Підсудних боронять такі адвокати зі Золочева: **д-р В. Безпалко, д-р Г. Пиндик і д-р Ю. Струсевич.**

Японська офензива в північному Китаю.

Як подає Райтер, японці почали великий наступ у північно-західних провінціях. У провінції Шансі вирушили вони трьома кольонами на південь. Права кольона зайняла місто Фенгіян, середуща кольона наступає на місто Лінфенг (теперішню столицю місцевого уряду провінції Шансі, ліва кольона йде здовж гірського хребта Тайган рівнобіжно до залізничого шляху Пекін—Ганкав у напрямі на місто Тінгіянкуан. Там мабуть стрінеться вона з японськими силами, що йдуть у західному напрямі від міста Аніян, у північній частині провінції Гонан. **Після опанування провінції Шансі японські війська підуть на захід, на провінцію Кансу і Нінгсіян, щоби перетяти всякий звязок між Китаєм і СССР.**

В північній частині провінції Гонан заняли японці місто Сінсіян на шляху Пекін—Ганков, проганяючи китайців на північний беріг Жовтої Ріки. На залізничому шляху Пекін—Ганков та у провінції Шансі згинуло від 10. ц. м. коло 30.000 китайських вояків.

НОВИНКИ.

— **Полісся у духовій та матеріяльній культурі.** Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ, улаштовує в місяці березні у салях цьогож музею етнографічну виставу „Полісся", получену з низкою вечорів, присвячених Поліссю у всіх його культурних виявах. Відкриття вистави відбудеться в неділю 6. III. вполудне, речинці та програму окремих вечорів подамо пізніше.

— **30-ліття Українського Клюбу в Харбіні.** Дня 20. січня 1938. р. минуло 30 років від оснування Українського Клюбу у Харбіні, що став головним центром українського національного життя на Далекому Сході. Метою клюбу було поширення національної свідомости та культурно-освітня і допомогова діяльність між українцями на Далекому Сході. З хвилиною вибуху національної революції на Україні в 1917. р. члени Українського Клюбу причинилися у значній мірі до розвитку українського визвольного руху на Далекому Сході. Тоді теж Український Клюб придбав величавий Народній Дім у Харбіні, де відкрито українську гімназію та народню школу. Першим головою Українського Клюбу був Д. Панченко, секретарем І. Лисуненко.

— **Румунський часопис українською мовою.** У Чернівцях почала видавати румунська націонал-християнська партія Буковини і Мармарощини часопис українською мовою п. н. „Християнське Слово". Часопис редагує комітет румунської молоді при співпраці українців. Напрям часопису протижидівський і протикомуністичний. Один із провідників румунської молоді Филимон Кирдей у статті п. н. „Спільн

р. бота" взиває українців до співпраці та висуває низку „націоналістичних" гасел.

— **Число українських інжинірів у Чехословаччині.** Зі звіту управи Т-ва Українських Інжинірів у Празі за 1937. р. виходить, що згадане Т-во має 144 звичайних членів та одного почесного члена. По фахах було 23-ох будівельних інжинірів, 3-ох архітектів, 8-ох машинових інжинірів, 9-ох електротехнічних інжинірів, 17-ох хеміків, 9-ох землемірів, 13-ох лісових інжинірів, 19-ох агрономів, 24-ох торговельних інжинірів, 11-ох гірників та 9-ох інших. У звітовому році в Т-ві виголошено 7 рефератів та два репортажі з інформаціями про найновіші технічні здобутки. Т-во брало теж активну участь у громадському житті. Прибутки Т-ва сягають 4.935.01 кч., видатки 2.915.50 корон ч.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: 100.000 зол. на ч. 48780; 50.000 зол. на ч. 156318; 15.000 зол. на ч. 104091 10.000 зол на ч. 139814; 5.000 зол. на ч. 137944, 149957; 2.000 зол. на ч. 120225, 136539, 149480, 154050; 1.000 зол. на ч. 45589, 88265, 92043, 157578; 500 зол. на ч. 899, 108189, 12020, 16911, 66121, 68301, 107719.

— **Сніговії з гураганом у Карпатах.** Лещетарі, які вернулися з гір до Синевідська, оповідають, що ледви чудом вирятувалися з життям. Над Парашкою у Сколівщині лютували страшні сніговії з гураганом, які спричинили обсунення лявіни.

— **Вістка про сфінгований напад п. Я. Рудницького**, що появилася в „Ділі" з 20. ц. м. виявилася неправдивою.

— **Любовна трагедія в Бережанах.** Минулої неділі в год. 4.20 вранці розігралася любовна трагедія в салі польського „Сокола" в Бережанах, де відбувалася забава. На згаданій забаві був 28-літній сержант з полку, стаціонованого в Бережанах, Станислав Ковальчик. Над раном Ковальчик вийшов зі забави, але незадовго вернувся назад уже з двома жінками. З одною з них Геленою Домбрувною, танцюристкою в каварні „Оаза", перегуляв танго й опісля пішов до операторні кіна, що приміщується в будинку „Сокола". Ковальчик попросив механіка, щоби заграв йому пісеньку з плити „Ти моє серце" і під звуки цієї пісеньки застрілив свою товаришку і сам відобрав собі життя. Влада веде слідство.

— **Краєва хроніка.** 20-літній Ст. Сьцівярський кинувся минулої неділі недалеко стації в Перемишлі під поспішний поїзд, що їхав зі Львова до Кракова. Хоч льокомотиву негайно затримали — зпід поїзду видобули вже лише змасакроване тіло самогубця. Причина самогубства покищо невідома. — У громаді Хирина виловили зі Сяну минулої неділі вполудне тіло коло 30-літнього мужчини, бльондина, добре одітого, сильної будови. В одінню не знайшли ніяких документів крім паперців „Калина". Дотепер не устійнили прізвища потопельника.

— **Боротьба з етероманією.** Польська прикордонна сторожа ствердила, що людність вздовж південного кордону Польщі, від Шлеська до Гуцульщини запивається етером, який пачкують з заграниці, головно з Німеччини. Найбільше етеру зуживають на Шлеську, де є села, в яких п'ють етер щодня: рано, при праці, при обіді, на ніч. Етер — це найдешевший алькоголь. Літра пачкованого етеру коштує около 3 зол. або й менше. З одної літри етеру можна зробити 10 літрів напитку. Етер багато більше шкодить здоровлю людини як звичайний алькоголь. Лікарі ствердили, що що друга дитина тих, що запиваються етером, — умово хора.

— **Понад 50 людей жертвою лявіни.** Підчас сильної сніговії в полудневому Сахаліні, лявіна знищила кілька домів; понад 50 людей вбитих. — Двох урядовців Рота і Оберта, які хотіли вийти на верх гори Каралiман, лявіна скинула у пропасть. На рятунок виїхала експедиція з Брашова.

— **Смерть відомого астронома.** В Льос Анджельос помер у 57-ому році життя астроном Франц Піс, б. директор відомої на цілому світі обсерваторії на горі Вільсона. Він перший обчислив промір звізд та зладив проект найбільшого 200-цалевого телескопу, що його тепер інсталюють на верху Пальмір.

— **Не треба загальної освіти, треба вірности партії і Сталінові.** Наслідки останньої „чистки" у рядах старшин червоної армії просто катастрофальні. Зпоміж 4-ох тисяч штабових старшин майже половину стратили або запроторили в тюрму. Зпоміж 18-ти тисяч старшин київської та мінської військової округи, більше як половину зліквідували. Тому тепер у червоній армії не рідке явище, що полками командують сотники. Совітська преса підкреслює, що старшинський корпус червоної армії зовсім не підготований до виконування своїх обовязків. Військова академія переповнена старшинами, що мають дуже слабу підготову: один прилюдно заявив, що не розуміє того, що викладають, інший признався, що перед академією не був у ніякій школі. На те „Красная Звезда" знаходить таку відповідь: „Тут суть не в загальній освіті, тут суть у вірности партії і Сталінові".

— **Хто винайшов ротаційну машину?** Технічні винаходи це переважно вислід зєдиненої праці кількох учених-винахідників. І так, нпр. грамофон Едісона мав свого попередника у фонографі Шарля Гроса, кінематограф Люмієра міг здійснитися тільки на підставі винаходів Марей'а чи Деменія. Подібне було і з ротаційною машиною, якою друкують сьогоднішні часописи. Застосував її практично уперше Марінані, видавець паризького „Пті Журналь", але вже перед тим, у 1845-ому році паризький друкар Й. С. Вармс опатентував першу ротаційну машину. Тоді вона не могла мати практичної вартости, бо скарбові приписи вимагали, щоби кожний аркуш був окремо остемпльований.

— **Опіка над дитиною у Фінляндії.** Сімдесять відсотків матерей у Фінляндії матиме від тепер право діставати спеціяльну державну підмогу для своїх дітей. На підставі ухваленого недавно закону, держава платитиме річно 450 фінських марок за кожну дитину в родині, якої доходи не переходять 8.000 марок, а в дорожчих місцевостях 10.000 марок річно. Обтяження, яке у звязку з тим держава приняла на себе для добра дітей, дає суму 25 мільонів фінських марок.

— **Професійні жіночі організації в Англії.** Виявилося, що жіночі організації в Англії нараховують 389.400 членів, а мужеські тільки 356.700 членів. Виходить з того, що англійські жінки розуміють якслід вагу професійної організації.

— **Жидівська держава в Абісинії.** Італійська преса пише, що Мусоліні задумує створити жидівську державу в частині Абісинії. Мусоліні споділеться зацікавити міжнародні жидівські кола пляном створення жидівської держави в частині Абісинії. Таким чином жиди далиб кольонізаційний матеріял і капітал для Абісинії. Одночасно Мусоліні сподіється, що матиме симпатії жидів та вдоволить арабів. Крім того здобуде велику славу або розвяже проблему, що ворушить уми державних мужів від тисячеліть.

І. КОНҐРЕС

УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТСЬКИХ АПЛІКАНТІВ У ЛЬВОВІ.

В неділю 20. ц. м. відбувся І. конґрес українських адвокатських аплікантів, які є зорганізовані в секції при Союзі Українських Адвокатів у Львові. У конґресі взяло участь 70 аплікантів (ок) і понад 40 гостей, між ними президент СУА адв. **д-р Кость Левицький**, заступник президента адв. **д-р Михайло Волошин**, **проф. д-р Володимир Старосольський**, секретар СУА адв. **д-р Лев Ганкевич**, **адв. д-р Евген Давидяк**, **д-р О. Марітчак** та інші українські адвокати і судові емер. радники зі Львова. Наради відкрив голова секції **м-р Ю. Старосольський** в год. 10.15 передполуднем у т. зв. „Жовтій Салі" Народнього Дому" при вул. Рутовського ч. 22 і привитав сеніорів української палестри, гостей та аплікантів з краю. По виборі пятичленної президії присутні з зацікавленням вислухали першого цікавого реферату **м-ра М. Ценка** на тему: „Громадянські завдання адвокатури".

З черги **м-р Ю. Фелинський** виголосив дуже гарно опрацьований реферат на тему „Нові тенденції у спадковому праві" і вкінці **м-р Ю. Старосольський** неменше цікавий реферат на тему „Карне право СССР" (загальна характеристика).

Опісля відбулася спільна фотографія і всі учасники конґресу та деякі гості пішли на спільний обід, що відбувся в домівці „Союзу Українок".

Дальші наради пополудні відбувалися у т. зв. „Малиновій Салі" Українського Кооперативного Дому при вул. Технічній ч. 1. Пополудні наради почалися рефератом **м-ра Ю. Пачовського** про жахливе положення українських аплікантів. Над цим рефератом виявзалася найпалкіша і найдовша дискусія. З черги **м-р М. Дзьоба** зреферував зміну закону про устрій адвокатури, а **м-р Л. Дубас** виголосив організаційний реферат. По оживленій дискусії присутні вибрали одноголосно на внесок комісії-матки головою секції **м-ра Ю. Фелинського**, а членами Виділу секції: **м-ра Ю. Пачовського, м-ра М. Дзьобу, м-ра М. Ценка, м-ра Л. Дубаса, м-ра Дроздовського і м-ра Конюха.**

По прияттi низки резолюцій і внесках м-р Ю. Старосольський замкнув наради конґресу в год. 9.45 вечором. Конґрес закінчився відспіванням національного гимну.

—o—

Зі судової салі.

ПРОЦЕС ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН У СТАНИСЛАВОВІ.

Дня 14. лютого ц. р. почався перед окружним судом у Станиславові процес проти: 1) **Володимира Мартиниця**, нотар. соліцитатора, 2) **Михайла Мартиниця**, різьбаря, 3) **Юрія Йосипенка**, купця, 4) **Петра Атаманюка**, шевця, всіх з Богородчан, за приналежність до ОУН. Акт обвинувачення закидає їм, що за спільним порозумінням вели на терені Богородчан „роботу ОУН" у той спосіб, що в рр. 1934—1936 у товариствах „Відродження", „Сокіл", „Рідна Школа" давали реферати „крайнє націоналістичного змісту, уладжували богослуження в роковини смерти Біласа і Данилишина та листувалися з Олексою Гірником, якого суд засудив в осени 1936 р. за приналежність до ОУН. Підсудних боронять: Вол. Мартиниця та Атаманюка д-р Волянський, Мих. Мартиниця д-р Когут з Богородчан, Йосипенка д-р Диденко зі Станиславова.

Перший день процесу відбувся при замкнених дверях так, що допущено від кожного підсудного тільки по одній особі довіря, але й цих предсідник видалював зі салі при переслухуванні свідків обвинувачення „з уваги на інтерес безпеки держави".

Дня 17. лютого ц. р. у другому дні розправи, д-р Когут поставив домагання привернути явність розправи, бо з одної сторони в дійсности нічого не виявилося такого, що з уваги на інтерес безпеки держави малоб залишитись таємним, з другої сторони, тайність розправи використовує „ІКЦ" до своїх шовіністичних напастей. До того ж непотрібно поширюються сплетні польських шовіністичних кругів дотично особи еп. Хомишина.

Суд привернув явність розправи і приступив до переслухання свідків оборони. Вони стверджували, що обвинувачені займалися виключно освітньо-культурною працею в леґальних товариствах і ніякої там „крайне-націоналістичної аґітації" не вели, богослуження, в яких обвинувачені брали участь, були традиційними богослуженнями за померших кавалерів, уладжуваними в Богородчанах у груднї кожного року від непамятних часів. Ввесь час обвинувачені були активними католиками і пильними учасниками церковних обходів та технічними виконавцями потрібних прикрас і уладжень. Тому духовні круги все ставилися з повним довірям до табору обвинувачених у Богородчанах — Єпископська конситорія вложила до кермованого обвинуваченими Народнього Дому 700 долярів, а Рідна Школа діставала від Еп. Хомишина безплатно опал для салі, в якій сходилися члени самоосвітнього гуртка, доросту і „Сокола", за що свого часу помістила була подяку в „Новій Зорі". Олекса Гірник не мав симпатії в нікого в Богородчанах і тільки будучи при війську вимагав від знайомих кореспонденції, з якою кожному накидувався. Листи від нього діставали не тільки обвинувачені (крім Мих. Мартиниця), але й багато переслуханих свідків.

Розправу перервано до четверга 24. лютого. Того дня процес закінчиться.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік вид. XIV. Чч. 1-2, 3, 4-5. 1938. Париж.

СІВАЧ. Місячник присвячений проповіди і катехизі. Рік II. Ч. 2 (18). Лютий 1938. Львів.

СВІТ ДИТИНИ. Журнал для українських дітей. Рік XIX. Ч. 1. Січень 1938. Львів.

СОНЕЧКО. Український часопис для дітей. Рік видання III. Ч. 5 (35). Січень 1938. Рівне.

ЖИТТЯ І СЛОВО. Місячник. Рік II. Ч. 2-3. Грудень 1937, січень 1938. Дрогобич.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 22. II. год. 7.30 веч. „Пан Йовальський".

Середа 23. II. год. 7.30 „Старосвітська вдова", для молоді недозволене.

Четвер 24. II. год. 7.30 „Пан Йовальський".

Театр Рівнородностей.

Вівторок 22. II. год 7.30 „Дамок з карт".

Середа 23. II. год. 7.30 „Дамок з карт".

Четвер 24. II. год. 7.30 „Дамок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ТУРКА н. СТР.:

22. II. Дочка з Маслосоюзу.

23. II. Стевана Пісня.

24. II. Довбуш.

З Турки іде театр до Самбора.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.

АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.

ВАНДА: „Злочин і кара"; „Пат і Паташон у раю".

ГРАЖИНА: „Знахар".

ЕВРОПА: „Дуля" (Гарі Бор).

КАСИНО: „Роберт і Бертран або Два злодії" (комедія).

КОПЕРНИК: „Корабель невільників".

МАРУСЕНЬКА: „Магічний ключ" (Борис Карлов).

МЕТРО: „Криваві перли", „Королева танцю".

МІРАЖ: „Магнолія" („Корабель комедіянтів").

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „Варвара Радзивілівна".

ПАЛЯС: „Стрілець із Бенгалі".

РАЙ: „Я вбрехала".

РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".

СВІТ: „Промінний загляди", „Ексцентрична жінка".

СТИЛЕВЕ: „Лише ти" та ревія.

ТОН: „Кинь їм" (Соня Гені), „Лет сміливців".

УТІХА: „Замаскований злодій" (Кен Мейнард) і ревія.

ХИМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Джілі, Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вл. Марійська 6).
„Царгород".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 22. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Царівна снігу" казка Андерсена; 11.40 Грає Яша Гайфец, скрипка, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Дві Бетовенові сонети, пл.; 14.00 Віольончеля, фортепіян; 14.15 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. з пов. Ів. Ляма: „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Вальс у Дорогах", муз. авд.; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Камер. музика, форт., кларнет; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Фейлетон; 17.15 Орх. концерт; 17.50 Промесія і довець; 18.00 18.50 Спорт; **18.10 Найважніші постанови сусп. законодавства, відчит в українській мові, вигл. Евг. Ткачук;** 18.25 „Шерал по-львівському"; 18.40 Гуцульським шляхом II. бригади леґіонів; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Безсмертні книжки „Данте"; 19.30 Спів. альт; 20.00 Танц. музика; 20.45 Веч. дневник; 21.00 „Краковяки й гуралі" опера І. Стефані'а; 22.50 Останні вістки; 23.00 Концерт бажань із пл.

Середа, 23. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Котяча мама", Нар. пісеньки; 11.40 Органовий ресітал; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Патріотичні настрої в музиці, пл.; 14.20 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Тома Альва Едісон, гутірка для старших дітей; 16.00 Вчися говорити; 16.15 Сальон. орх., 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відчит про КОП; 17.15 Пісні на сопран, альтівку, фортепіян; 17.50 Проступок, гутірка; 18.00 Господарські вістки; 18.10 Гнат Фрідман, піяніст, пл.; 18.20 „Пель-Мель" словно-муз. ревія з участю Стефи Стадниківної; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 У кігтях мандатаря, епізод із пов. Е. Павловського „Курапва"; 19.20 Вармійські та мазурські нар. пісні, хор; 19.35 Новочасне знахарство; 20.00 Кітиця оперетон, сопран, тенор, фортепіян; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. дневник; 21.00 Шопенівський концерт у вик. М. Мінць, форт.; 21.45 Що це таке поезія, діяльог; 22.05 Танц. музика у вик. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл.

Четвер, 24. лютого 1938

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Оперова й симфонічна увертура, муз. порадник для дітей; 11.40 Оперові арії, Фамеля сопр., Гелефі барит., з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат Льв. Хліборобської Палати; 13.50 Французька музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. Ів. Ляма „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молоддю; 16.15 Розр. концерт, орх. манд.; 16.50 19.45 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Вихові традиції; 17.15 Концерт „Ди флот стрет квайр"; 17.50 Спортовий порадник; 18.00 Сьогодні перший день лещетарських мистецтв світу у Лясті; 18.15 Американка у своїм клюбі; 18.20 Молодь перед мікрофоном: „Із життя звірів"; 18.35 Авдиція для сільської молоді; 18.40 Справа освіти на селі; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Почтовий диліжанс" Пері Клетнера (Мадирщина); 19.58 Промова повновласного мін. Естонії Ганса Маркуса; 20.05 Концерт естонської музики; 20.45 Веч. дневник; 21.00 Карнавал на Шлеську, нар.капеля, манд. орх., пісеньки, форт., акордеон; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбуму.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 22. лютого 1938.

БЕРЛІН 20.00 21.00 Давні улюблені мельодії; БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 18.00 Циг. музика, 21.00 Вок.-муз. вечір; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00 22.00 23.00 24.00 „Анна-Марія" оп. Веремманса; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 23.00 „Ле драгон де Віляр" ком. оп. Мелярда; ВІДЕНЬ 17.40 18.00 Форт., 19.40 20.00 Розр. концерт, 22.20 Віол.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.35 Образки з Ляпляндії, 19.10 Скрипка, флет 21.20 Шопенові твори; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Продукція книжок у Чехословаччині, П. Мігоня „Несподіване щастя" новеля, П. Росоха „Походження грошей"; ЛЬОНДОН РЕДЖ. 21.00 22.00 „Продана наречена" оп. Сметани; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Доніта" оп. Скудерія; ПРАГА 17.30 Квартет Остерчіли; 19.30 20.00 Розр. музика, 20.55 21.00 Оп. музика; РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 23.00 „Лямур Магісія" драма Ленорманда, 23.15 Камер. музика; РИМ 17.15 Камер. музика, 21.00 Аріго Серато скрипка, Р. Джові форт.; СОФІЯ 19.15 Спів; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Жайворонок" оп. Легара.

Середа, 23. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.45 20.00 Симфонія ч. 5. Брукнера; БІЛГОРОД 20.00 Хор, 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Кавалерія Рустикана" оп. Маскані'я, „Копелія" балет Деліба; ВІДЕНЬ 15.15 Для дівчат, 17.15 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 Симф. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Спів; ПРАГА 14.00 Солісти, 19.30 20.00 21.00 „Тайна" оп. Сметани, 22.75 „Пісні зимових ночей" Новака; РАДІО ПАРІ 21.30 Концерт секстету, 22.00 23.00 На паризькій тахлі, розр. програма; РИМ 17.15 Концерт: флет, пісні, 21.00 22.00 23.00 „Ловці перел" оп. Біцета; СОФІЯ 19.45 20.00 21.00 „Осуджений Фальстаф" оп. Верді'а, 22.00 Пісеньки.

Четвер, 24. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.10 Твори Фльотова й Льорцінга, 20.00-21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.00 Спів; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика, 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Ерне Доганія; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 17.15 Сонати на скрипку, 19.25 20.00 Весела авдиція 20.25 21.00 Карнавал. вечір, 22.00 Арії та пісні у вик. А. Зеца, бас; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Пісні Брамса, Шумана, Кніба у вик. сол.; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Карачйольо" оп. Ветадини; ПРАГА 18.00 19.00 „Севільський цирульник" комедія Бомарше, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 „Мембо" муз. авд., 22.00 Форт. ресітал Шаефус-Бопи; СОФІЯ 19.00 Спів, 21.00 Скрипка; СТОКГОЛЬМ 22.00 „Золото Рейну" оп. Вагнера (III. і IV. дія).

Радіокутик.

МІКРОФОН НА ГЕНЕРАЛЬНІЙ ПРОБІ.

Паризька радіостанція „Радіо-Сіте" зорганізувала недавно цікаву авдицію, надаючи перед мікрофоном генеральну пробу ревії. Для радіослухачів ця авдиція буде безсумнівно цікавішою, ніж якби вони були слухали трансмісії прем'єри. Автори та виконавці незнаних ще пісень присвятили їх радіослухачам і ділилися при цьому зі слухачами своїми особистими вражіннями, що мали для них атракційний посмак закулісового „ремесла".

РАДІО СКОРИСТАЛО НА КАБІНЕТОВІЙ КРІЗІ У ФРАНЦІЇ.

Кабінетова кріза у Франції причинилася до тимчасового може збільшення числа французьких радіослухачів. Радіовий дзвоник, який подають дуже часто, завдяки новій організації французьких радієвих програм, доводив слідкувати за чергуванням та хутко мінливим фазам внутрішньо-політичного процесу. В цьому випадку преса не встигала вдоволити цікавість загалу населення, особливо заінтересованих в політиці одиниць.

НЕСАМОВИТА ІДЕЯ.

Американські радіорозсильні дуже дбають про виховання населення, щоб перестерігало приписи руху. Одна з цих радіостанцій перебільшила в своїй дбайливості. Після кожного вуличного смертного випадку посилає вона до лічниці свого справоздавця, який займає слухачів відстрашливим описом наслідків нещасливого випадку. Організатори цих авдицій признають, що не є вони приємні, але — корисні. Европейці не згодились би на такі авдиції, та і деякі американці протестують проти таких „репортажів".

ФРАНЦІЯ ПРОТИ ІТАЛІЙСЬКОГО РАДІЯ.

Предметом деякого напруження французько-італійських відносин є італійські авдиції у французькій мові. В цих авдиціях подаються будьімто перебільшені відомости про внутрішнє положення Франції, що свідчить про злу волю Італії проти Франції. Тому французька публична опінія домагається від міністра закордонних справ зорганізування відповідної радіової контрпропаганди.

РАДІО НА ЗИМОВУ ПОМІЧ У НІМЕЧЧИНІ.

Німецькі регіональні радіостанції випередили себе в дотепности організуючи т. зв. „концерти бажань", а яких дохід призначено на зимову поміч. У перших днях н. м. одна з радіостацій зорганізувала „музичну лицитацію", яка дала більш 20.000 рм. доходу. Рекордова ставка за відіграння одного музичного твору — 3.000 рм. Крім цього лицитанти надсилали.., поросята, гуси, вазці та ін.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Вівторок 22. II. год. 7.30 веч. „Пан Володийовський".

Середа 23. II. год. 7.30 „Старосвітська ... ", для молоді, видовисько.

Четвер 24. II. год. 7.30 „Пан Володийовський".

Театр Рівнородностей.

Вівторок 22. II. год 7.30 „Дамок з карт"

Середа 23. II. год. 7.30 „Дамок з карт".

Четвер 24. II. год. 7.30 „Дамок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ТУРКА н. СТР.:

22. II. Дача з Маслосоюзу.

23. II. Отаман Шевчик.

24. II. Довбуш.

З Турки іде театр до Самбора.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.

АТЛЯНТИК: „Царський кур'єр" на основі Жюль Верна.

ВАНДА: „Злочин і кара"; „Пат і Паташон у раю".

ГРАЖИНА: „Знахар".

ЕВРОПА: „Дуня" (Гарі Бор).

КАСІНО: „Роберт і Бертран або Два злодії" (комедія).

КОПЕРНИК: „Корабель невільників".

МАРУСЕНЬКА: „Магічний ключ" (Борис Карлов).

МЕТРО: „Кроваві перли", „Королева танцю".

МІРАЖ: „Магнолія" („Корабель комедіянтів").

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „Варвара Радивилівна".

ПАЛЯС: „Стрілець із Бенгалі".

РАЙ: „Я зрезала"

РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".

СВІТ: „Промінні загляди", „Експентрична жінка".

СТИЛЕВЕ: „Лише ти" та ревія.

ТОН: „Князь Ігор" (Соня Гені), „Лет сміливців".

УТІХА: „Замаскований їздець" (Кен Майнард) і ревія.

ХИМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Джіл, Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вл. Марійська 5).
„Царгород".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 22. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Цариця снігу" казка Андерсена; 11.40 Грає Яша Гайфец, скрипка, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Дві Бетовенові сонети, пл.; 14.00 Віольончеля, фортепіян; 14.15 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Ів. Ляма: „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Баль у Дороти", муз. авд.; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Камер. музика, форт., кларнет, 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Фейлетон; 17.15 Орх. концерт; 17.50 Провесна і довець; 18.00 18.50 Спорт; **18.10 Найважніші постанови сусп. законодавства, відчит в українській мові, вигол. Евг. Ткачук;** 18.25 „Щераз по-львівському"; 18.40 Гуцульським шляхом II. бригади легіонів; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Безсмертні книжки „Данте"; 19.30 Спів, альт; 20.00 Танц. музика; 20.45 Веч. денник; 21.00 „Краков'яки й гуралі" опера І. Стефаня; 22.50 Останні вістки; 23.00 Концерт бажань із пл.

Середа, 23. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Котяча мама", Нар. пісеньки; 11.40 Органовий рецитал; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Патріотичні настрої в музиці, пл.; 14.30 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Тома Альва Едісон, гутірка для старших дітей; 16.00 Вчися говорити; 16.15 Сальон. орх., 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відчит про КОП; 17.15 Пісні на сопран, альтівку, фортепіян; 17.50 Проступок, гутірка; 18.00 Господарські вістки; 18.10 Гнат Фрідман, піяніст, пл.; 18.20 „Пель-Мель" словно-муз. ревія з участю Стефи Стадниківної, 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 У кигтях мандатаря, епізод із пов. Е. Павловського „Курщина"; 19.20 Вармійські та мазурські нар. пісні, хор; 19.30 Новочасне знахарство; 20.00 Китиця оперетов, сопран, тенор, фортепіян; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт у вик. М. Мінца, форт.; 21.45 Що це таке поезія, діяльог; 22.05 Танц. музика у вик. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл.

Четвер, 24. лютого 1938

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Оперова й симфонічна увертура, муз. поранок для д'ітей; 11.40 Оперові арії, Фанеля сопр., Гелефі барит., з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат льв. Хліборобської Палати; 13.50 Французька музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. Ів. Ляма „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гуцульська музика з молодю; 16.15 Розр. концерт, орх. манд.; 16.50 19.45 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Виховні традиції; 17.35 Концерт „Ди флїт стріт квайр"; 17.50 Спортовий порадник; 18.00 Сьогодні перший день лещетарських мистецтв світу у Лягті; 18.10 Американка у своїм клюбі; 18.20 Молодь перед мікрофоном: „Із життя звірів"; 18.35 Авдиція для сільської молоді; 18.40 Справа освіти на селі; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Почтовий диліжанс" Пері Клейнера (Малярщина); 19.58 Промова повновласного мін. Естонії Ганса Маркуса; 20.05 Концерт естонської музики; 20.45 Веч. денник; 21.00 Карнавал на Шлеську, нар. капеля, манд. орх., пісеньки, форт., акордеон; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із сніжерового альбума.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 22. лютого 1938.

БЕРЛІН 20.00 21.00 Давні улюблені мельодії; БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 18.00 Циг. музика, 21.00 Вок.-муз. вечір; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00 22.00 23.00 24.00 „Анна-Марія" оп. Веремана; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 23.00 „Ле драгон де Віляр" ком. оп. Меляра; ВІДЕНЬ 17.40 18.00 Форт., 19.40 20.00 Розр. концерт, 22.20 Віол.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.35 Образки в Лапляндії, 19.10 Скрипка, флет 21.20 Шопенові твори; КОШИЦІ 14.00 16.45 Вістки, 18.00 Продукція книжок у Чехословаччині, П. Мігове „Несподіване щастя" новеля, П. Росоха „Походження грошей"; ЛЬОНДОН РЕДЖ. 21.00 22.00 „Продана наречена" оп. Сметани; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Довета" оп. Скудерія; ПРАГА 17.30 Квартет Остерціля; 19.30 20.00 Розр. музика, 20.55 21.00 Оп. музика; РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 23.00 „Лямур Магісіян" драма Ленормана, 23.15 Камер. музика; РИМ 17.15 Камер. музика, 21.00 Аріго Серато скрипка, Р. Джоні форт.; СОФІЯ 19.15 Спів; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Жайворонок" оп. Легара.

Середа, 23. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.45 20.00 Симфонія ч. 5. Брукнера; БІЛГОРОД 20.00 Хор, 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Кавалерія Рустикана" оп. Маскані, „Копелія" балет Деліба; ВІДЕНЬ 15.15 Для дівчат, 17.15 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 Симф. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Спів; ПРАГА 14.00 Солісти, 19.30 20.00 21.00 „Тайна" оп. Сметани, 22.75 „Пісні зимових ночей" Новака; РАДІО ПАРІ 21.30 Концерт секстету, 22.00 23.00 На паризькій хвилі, розр. програма; РИМ 17.15 Концерт: флет, пісні, 21.00 22.00 23.00 „Ловці перел" оп. Бізета; СОФІЯ 19.45 20.00 21.00 „Осудження Фавста" оп. Берліоза, 22.00 Пісеньки.

Четвер, 24. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.10 Твори Фльотова й Льорцінга, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.00 Спів; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика, 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Ерне Догнанія; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 17.15 Сонати на скрипку, 19.25 20.00 Весела авдиція 20.25 21.00 Карнавал. вечір, 22.00 Арії та пісні у вик. А. Зеца, бас; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Пісні Брамса, Шумана, Кнаба у вик. сол.; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Карачйольо" оп. Вітадіні; ПРАГА 18.00 19.00 „Севільський цирульник" комедія Бомарше, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 „Мембо" муз. авд. 22.00 Форт. рецитал Шавфус-Бонні; СОФІЯ 19.00 Спів, 21.00 Скрипка; СТОКГОЛЬМ 22.00 „Золото Рену" оп. Вагнера (III. і IV. дія).

Радіокутик.

МІКРОФОН НА ГЕНЕРАЛЬНІЙ ПРОБІ.

Паризька радіостанція „Радіо-Сіте" зорганізувала недавно цікаву авдицію, вадаючи перед мікрофоном генеральну пробу ревії. Для радіослухачів ця авдиція буде безсумніву цікавішою, ніж якби вони були слухали трансмісії прем'єри. Автори та виконавці незнаних ще пісень присвятили їх радіослухачам і ділилися при цьому зі слухачами своїми особистими враженнями, що мали для них атракційний посмак закулісового „ремесла".

РАДІО СКОРИСТАЛО НА КАБІНЕТОВІЙ КРІЗІ У ФРАНЦІЇ.

Кабінетова криза у Франції причинилася до тимчасового може збільшення числа французьких радіослухачів. Радіовий денник, який надають дуже часто, завдяки новій організації французьких радіових програм, дозволяв слідкувати за чергуванням та хутко мінливим фазам внутрішньо-політичного процесу. В цьому випадку преса не встиглаб задовольнити цікавість загалу населення, особливо заінтересованих в політиці одиниць.

НЕСАМОВИТА ІДЕЯ.

Американські радіорозсильні дуже дбають про виховання населення, щоб перестерігало приписи руху. Одна з цих радіостацій перебільшила в своїй дбайливості. Після кожного вуличного смертного випадку посилає вона до лічниці свого справоздавця, який займає слухачів відстрашливим описом наслідків нещасливого випадку. Організатори цих авдицій признають, що не є вони приємні, але — корисні. Европейці не згодились би на такі авдиції, та і деякі американці протестують проти таких „репортажів".

ФРАНЦІЯ ПРОТИ ІТАЛІЙСЬКОГО РАДІЯ.

Предметом деякого напруження французько-італійських відносин є італійські авдиції у французькій мові. В цих авдиціях подаються будімто перебільшені відомости про внутрішнє положення Франції, що свідчить про злу волю Італії проти Франції. Тому французька публична опінія домагається від міністра закордонних справ зорганізування відповідної радіової контрпропаганди.

РАДІО НА ЗИМОВУ ПОМІЧ У НІМЕЧЧИНІ.

Німецькі регіональні радіостанції випереджують себе в дотепности організуючи т. зв. „концерти бажань", з яких дохід призначено на зимову поміч. У перших днях ц. м. одна з радіостанцій зорганізувала „музичну лїцитацію", яка дала більш 20.000 рм. доходу. Рекордова ставка за відіграння одного музичного твору — 3.000 рм. Крім цього лїцитанти надсилали.., поросята, гуски, зайці та ін.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніальні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10